

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος

Συνδρομὴ ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς Ἰσπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησίου. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

8 Νοεμβρίου 1881

ΒΟΛΟΣ-ΠΟΡΤΑΡΙΑ-ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑ

Ἐπὶ τῆς παραλίας ὠραίας κοιλάδος, ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου, καταντικρὺ τοῦ πορθμοῦ τῶν Τρικέρων κεῖται ἡ πόλις τοῦ Βόλου, συγκειμένη ἐκ τοῦ φρουρίου, Κάστρου νῦν λεγομένου, ἐκ τῶν ἐκτὸς τοῦ φρουρίου κειμένων Παλαιῶν Μαγαζείων, καὶ ἐκ τῆς κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἐκτεινομένης νέας πόλεως τοῦ Βόλου. Καὶ τὸ μὲν φρούριον, κατοικοῦμενον μόνον ὑπὸ τουρκικῶν οἰκογενειῶν, εἶνε βυζαντινὸν κτίσμα μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ καλούμενον ὑπ' αὐτοῦ Γόλος· τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου κείμενα μικρὰ καὶ ἄσχημα οἰκοδομήματα κατοικοῦνται ὑφ' Ἑλλήνων ἐμπόρων, οἵτινες κατερχόμενοι ἐκ τῶν χωρίων διακρίνουσι καὶ ἄπαν τὴν ἐβδομάδα ἐνταῦθα μεταβαίνοντες τὴν κυριακὴν εἰς τὰ χωρία τῶν. Ἐνταῦθα τελεῖται ἀνά πᾶσαν τετάρτην καὶ σάββατον ἐμπορικὴ πανήγυρις, ἐνθα συνέρχονται ἐκ τῆς Μαγνησίας καὶ Θεσσαλίας ἐν γένει πολλοὶ πρὸς συναλλαγὴν. Ἐντεῦθεν δὲ ἐνηργεῖτο μέχρι πρὸ μικροῦ καὶ ἄπαν τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς Θεσσαλίας· ἀλλ' αὐξανομένης τῆς ἐμπορικῆς ἐπιμιξίας καὶ ἀποκαταστάσεως ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας τοῦ Βόλου μετὰ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ἤρξατο πρὸ 30 ἐτῶν συνοικιζομένη ἡ νέα πόλις τοῦ Βόλου· καίτοι δὲ παρεμβληθέντων πολλῶν κωλυμάτων εἰς τὴν πρόοδον καὶ αὐξήσιν αὐτῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ καταστῇ αὕτη μία τῶν σπουδαίων πόλεων τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἀριθμοῦσα ἤδη περὶ τὰς 1000 εὐκτίστους οἰκίας, ὧν τινες δύνανται νὰ κοσμήσωσιν εὐπρεπῶς τὰς ὁδοὺς πολλῶν μεγαλοπόλεων· δὲν θὰ βραδύνῃ δὲ νὰ προαχθῇ ἔτι μᾶλλον ἡ πόλις αὕτη διηνεκῶς συνοικιζομένη ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν 24 χωρίων καὶ ὑπὸ πολλῶν Ἀλλοδαπῶν ἐγκαθισταμένων πρὸς ἐμπορίαν. Ἐνταῦθα ἐνεργεῖται σήμερον ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῆς Θεσσαλίας· μολονότι δὲ στατιστικὴ τις οἰκδῆποτε ἐν τῇ Τουρκίᾳ ἀκριβὴς δὲν δύναται νὰ γίνῃ, κατὰ μέσον ὅμως ὅρον ὑπολογίζων δύναται νὰ ἀναβιβῇ τις τὸ ὅλικόν ἐμπόριον τοῦ Βόλου εἰς 20,000 000 φρ. Ἡ πόλις τοῦ Βόλου εἶνε ἡ ἑδρα τοῦ διοικητοῦ τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου ὡς καὶ τοῦ μητροπολίτου Δημητριάδος, ὅστις, φέ-

ρων τὸν τίτλον «Δημητριάδος, Ἀγίας καὶ Ζαγοράς, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Πελασγῶν», ποιμαίνει πνευματικῶς τοὺς κατοίκους ἀπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης καὶ πολλῶν τῆς Πελασγιώτιδος· ἐδρεύουσι δὲ ἐν τῷ Βόλῳ καὶ οἱ πρόξενοι τῆς Αὐστρίας, Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος. Ἀρχαῖα ἐν τῇ πόλει καὶ παρ' αὐτὴν δὲν ἀνευρίσκονται· μόνον εἰς τὰ τεῖχη τοῦ μόνου ναοῦ τῆς πόλεως, τοῦ τιμωμένου εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ὑπάρχουσιν ἐπιτύμβιοι λίθοι μετ' ἐπιγραφῶν, μετακομισθέντες ἐνταῦθα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἀντίπεραν ἀκτῆς τοῦ Πελασγικοῦ κόλπου κειμένων Παγασῶν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶνε περὶ τὰς 5 χιλιάδας, ἐξ ὧν περὶ τοὺς 600 Ὀθωμανοὶ κατοικοῦντες ἐν τῷ φρουρίῳ καὶ 300 Ἰουδαῖοι συνωρισμένοι εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νέας πόλεως· ὁ δὲ λοιπὸς πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶνε ἑλληνικὸς, ὅστις, καταγινόμενος μετὰ τῆς ἐξειδικασμένης εἰς τοὺς Ἑλληνας ἱκανότητος καὶ ἐπιμελείας εἰς τὸ ἐμπόριον, προήχθη εἰς ἱκανὴν εὐημερίαν, φροντίζων οὐ μόνον περὶ τῆς ὕλης αὐτοῦ προόδου, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, διατηρῶν καλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἀρρένων καὶ κορασίων.

Μίαν ὥραν ὑπὲρ τὴν πόλιν τοῦ Βόλου κεῖται ἐπὶ τῶν ποδῶν τοῦ Πηλίου τὸ χωρίον Βόλος, ὅπερ, ἐκτεινόμενον ἐπὶ μίαν ὥραν κατὰ μῆκος, κεῖται μετὰ τοῦ μεγάλου ῥεύματος καὶ τοῦ Ἀναύρου· καὶ ἡ μὲν δυτικὴ αὐτοῦ ἄκρα, κειμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ῥεύματος, καλεῖται Ἀγιος Ὀνούφριος· κάτωθεν δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμίου κεῖνται εὐθαλέστατοι κήποι, κατάφυτοι ὑπὸ ὀπωροφόρων δένδρων, συκαμινεῶν καὶ αἰγείρων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ὑψοῦνται πύργοι ὑψηλοὶ, ὡς οἱ ἐν τοῖς Λεχωνίοις, καταρρέοντες ἤδη καὶ αὐτοί· ὑπέρεκειται δὲ τῶν κήπων τὸ μέσον τοῦ χωρίου καλούμενον Ἀνακασιὰ, κείμενον δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἐλαιῶν καὶ λοιπῶν δένδρων· ἀλλὰ κραταιότερα ἀναφίνεται ἡ βλάστησις εἰς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ χωρίου τὸ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀναύρου κείμενον καὶ καλούμενον Ἀλλημεριά ἢ Βλαχομαγαζιά. Ὑπέρεκειται δὲ ταύτης λόφος Ἐπισκοπὴ καλούμενος φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς ναῖσκον τινὰ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἐνταῦθα ὁ Ληζ, βασιζόμενος ἐπὶ τινῶν ὀρθογωνίων λίθων ἀνευρί-

σκομένων ἐν τῇ τείχει τοῦ ναοῦ, τοποθετεῖ τὴν ἀκρόπολιν τῆς ἀρχαίας Ἰωλκοῦ, προσεπιλέγων ὅτι κατὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν περιοίκων πολλὰ μάρμαρα εὗρεθέντα κατὰ τὰς ὑπορείας τοῦ λόφου μετεκομίσθησαν ἀλλοχού· ἀλλὰ καὶ τύμβοι τινὲς ἀρχαῖοι καὶ ἀγγεῖα ἀνευρέθησαν ΒΑ τοῦ λόφου τῆς ἐπισκοπῆς· σήμερον ὅμως δὲν παρατηρεῖται οὐδὲν ἔχον τῆς ἀρχαίας πόλεως· οὐδὲ ὅπως ὅμως παράξενον, ἂν πόλις κατεστραμμένη ἦδη ἐπὶ Στράβωνος δὲν ἐγκατέλειψεν οὐδὲν ἔχον τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐν τόπῳ μάλιστα, ἐνθα ἔκτοτε ἐκτίσθησαν καὶ κτίζονται πολλὰ νεώτερα οἰκοδομαί. Ἡ πόλις αὕτη, πρωτεύουσα τῶν Μινυῶν, ἤκουσε κατὰ τοὺς μυθολογικοὺς χρόνους, καὶ ἐντὸς τῶν τευχῶν αὐτῆς συνηροίσθησαν οἱ τότε λογάδες τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν περάτων τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰάσονος ἐκστρατεύσασιν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ χρυσοῦ δέρατος· ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἦτο ἄσημος καὶ βραδύτερον κατελύθη διὰ τὰς στάσεις καὶ τυραννίδας κατὰ Στράβωνα· ὑπάρχουσα δὲ ἔσως μικρὰ καὶ ἄσημος κατὰ τὸν συνοικισμὸν τῆς Δημητριάδος, ἡρημώθη κατόπιν ὅλως, ὡς δύναιται νὰ εἰκασθῇ ἐκ τινος χωρίου τοῦ Στράβωνος (9, 438)· ἐκαλεῖτο δὲ κατὰ τὸν Στράβωνα (19, 436) καὶ Αἰβιον (44, 12) καὶ ἡ κάτω τῆς πόλεως παραλία Ἰωλκός· ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς ἐπισκοπῆς τοποθέτησις τῆς πόλεως βεβαιεῖται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος λέγοντος «ὑπέρκειται δὲ τῆς Δημητριάδος ἐπτὰ σταδίους τῆς θαλάσσης Ἰωλκός.» Ἐν δὲ τῇ αἰγινῶ αὐτῆς ἐτελεῖτο κατὰ Στράβωνα ἡ Πυλαϊκὴ πανήγυρις· καὶ τινες μὲν τῶν ὑπομνηματιστῶν συνταυτίζουσι ταύτην μετὰ τῆς Ἀμφικτυονικῆς πανηγύρεως, τῆς τελομένης κατὰ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, κείμενον ἑκατοντάδας σταδίων μακρὰν τῆς Μαγνητικῆς παραλίας· ἔτεροι δὲ προτείνουσι τὴν διόρθωσιν εἰς Πελιακὴν, ἐννοοῦντες τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀκάστου εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Πηλίου ἐγκαταιδρυθεῖσαν πανήγυριν· ἔσως δὲ διορθωτὸν εἰς Πηλιακὴν, ἥτοι πανήγυριν, εἰς ἣν συνήρχοντο οἱ κάτοικοι ἀπασῶν τῶν ἐπὶ τοῦ Πηλίου κομποπόλεων· οὐδὲ ὅπως δὲ παράξενον καὶ ἡ σήμερον παρὰ τὸν αἰγινῶν τῆς Ἰωλκοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Γορίτσας συμβαίνουσα κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς διακαινησίμου πανήγυρις νὰ ᾖ συνέχεια τῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι παρὰ τὸν αὐτὸν τόπον τελομένης.

Ἡμίσειαν δὲ ὦραν ὑπὲρ τὸν Βόλον κεῖται τὸ χωρίον Σταγιάται, κατοικοῦμενον ὑπὸ 120 περίπου οἰκογενειῶν, ἑξακοντῶν μὲν κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους βιομηχανίαν τινὰ βαμβακερῶν ὑφανμάτων, ἥδη δὲ ἐνασχολούμενων εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων, τῶν ὁποίων τὸ εἶσόδημα εἶνε ἔλαιον, οἶνος καὶ μέταξα.

Ἡμίσειαν δὲ ὦραν ὑπὲρ τὸ μνημονευθὲν χωρίον κεῖται ἡ χαριεστάτη κομποπολις Πορταρία. Ἄλλοτε, ὅτε ἔλειπεν ἡ διὰ θαλάσσης συγκοινωνία,

ἦτον αὕτη τὸ ἐμπορεῖον ἀπάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου· ἀνὰ πᾶσαν δὲ πέμπτην ἐτελεῖτο ἐμπορικὴ πανήγυρις, ἐν ᾗ συνήρχοντο οὐ μόνον ἐκ τοῦ Πηλίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας πολλοὶ πρὸς συναλλαγὴν. Βραδύτερον δὲ, ὅτε ἐγνώσθη εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὁ λιμὴν τοῦ Βόλου, οἱ κάτοικοι τῆς Πορταρίας κατέλθον ἐκ τῶν πρώτων ἐκεῖ καὶ διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ φιλεργίας τῶν προήχθησαν εἰς ἱκανὸν βαθμὸν εὐτηρίας. Στερούμενοι δὲ ἐπαρκῶν κτημάτων ἐπεδόθησαν ἐνωρὶς καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, καὶ οὐχὶ εὐτελὲς ἦτο τὸ κατ' ἔτος ἐν τῇ χωρίῳ εἰσαγόμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν μεταξωτῶν γαιτανίων. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀπὸ τινων ἐτῶν ἡ χρῆσις αὐτῶν περιορίσθη καὶ ἡ ἐν τῇ χωρίῳ ἐπικρατούσα βιομηχανικὴ κίνησις ἐξηλείφθη καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ εὐτηρία αὐτοῦ, καθότι καὶ οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων συνωκίσθησαν εἰς τὴν νέαν πόλιν τοῦ Βόλου. Ἡ πρὶν ἀκμάζουσα Πορταρία κατέστη ἥδη ἄσημος, μὴ διατηροῦσα ἐκ τῆς προτέρας αὐτῆς λάμψεως ἢ τὰς ὠραίαις οἰκοδομαῖς, αἵτινες ἐν εὐτυχέστεροις χρόνοις ἀνηγέρθησαν ἐνταῦθα, καὶ τὴν τερπνοτάτην φύσιν, ἣτις αἰωνίως τὴν περιβάλλει. Κεῖμένη ἐπὶ τινος ἀνωφεροῦς ὁροπεδίου ὑπὸ τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ Πηλίου, διαρρέεται ὑπὸ τῶν διαχυγῶν ὑδάτων τοῦ 1/4 τῆς ὥρας ὑπὲρ τὸ χωρίον παρὰ τὴν θέσιν Μάρτα ἀναδύζοντος Κρυσινδωνος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ πυκνοῦ πλατανῶνος καὶ παρὰ τὸ κελάρυσμα τῆς ἀναδύζουσας πηγῆς συνήρχοντο ἐν εὐτυχέστεραις ἡμέραις οἱ κάτοικοι ἀπολαμβάνοντες ἀμερίμνως τὴν καλλοσύνην τῆς γλυκυτάτης αὐτῶν πατρίδος. Πέντε λεπτὰ ὑπὲρ τὴν πηγὴν κεῖται ἡ μονὴ τοῦ Προδρόμου, ἣτις, κατὰ τι χρυσόβουλον, εὗρεθ' ἐν τῇ Ταυρικῇ βιβλιοθήκῃ, ἦτο κατ' ἀρχὰς μὲν γυναικεῖα, ἔπειτα δὲ, ἀνακτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀννης Παλαιολογίνης Κομνηνῆς μετεβλήθη εἰς ἀνδρικήν (1272). Ἐπεκαλεῖτο δὲ ἡ Μονὴ Νέα Πέτρα καὶ μετόχια αὐτῆς ἦσαν ὁ ναὸς τῆς Παναγίας ὁ καὶ τῆς Πορταρίας ἐπιεργόμενος, καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅστις καλεῖται τοῦ Παλιρρόπατου. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος, μικρὸς καὶ σκοτεινός, σώζεται εἰσέτι ἐν τῇ χωρίῳ, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν κείμενος ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀνεκτίσθη ἐκ βάθρων πρὸ 25 ἐτῶν. Εἰς τὰ τεῖχη αὐτοῦ παρατηροῦνται ἀνάγλυφα δύο, ἐξ ὧν τὸ ἐν παριστᾷ ἄνδρα κολληλατοῦντα, ἔσως τὸν Χάρωνα, τὸ δὲ δεύτερον γυναῖκα ἱσταμένην ποδῆρη χιτῶνα φέρουσαν· ταῦτα δὲ καὶ ἀρχαῖοι τινὲς τύμβοι ἀνευρεθέντες παρὰ τὴν θέσιν αἰῶνι, ὡς καὶ χωρίον τι τοῦ Στράβωνος (9, 438), μὲ πείθουσιν, ὅπως τοποθετήσω ἐνταῦθα τὴν ἀρχαίαν κόμην Ὀρμίνιον

Κάτωθεν τῆς Πορταρίας χωρίζομενον ἀπ' αὐτῆς διὰ μικροῦ βεύματος κεῖται τὸ χωρίον Κατωχωρί, κατὰ ῥυτον καὶ κατὰ ῥυτον, κατοικοῦμενον ὑπὸ 150 οἰκογενειῶν, τῶν ὁποίων ἡ κυρι-

ωτέρα ἐνασχόλησις εἶνε ἡ καλλιέργεια τῶν κτημάτων συνισταμένων εἰς ἐλάϊας καὶ ἀμπέλους.

Ἡμίσειαν δὲ ὦραν δυτικώτερον τῆς Πορταρίας, χωρίζομενον ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Μεγάλου βεύματος, κεῖται τὸ μέγιστον πάντων τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου ἡ Μακρυνίτσα, ἣτις κείμενη παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ βεύματος, ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν κορυφῶν σχεδὸν τοῦ Πηλίου μέχρι τῶν ὑπορειῶν αὐτοῦ ἐπὶ μίαν ὥραν· ὁδὸς δὲ λίαν ἀνάντης παραλλήλως βλίνουσα τοῦ βεύματος ἄγει ἐκ τῶν κατωτέρω οἰκίων τοῦ χωρίου, αἵτινες ἀποτελοῦσι καὶ ἴδιον συνοικισμὸν καλούμενον Κουκουράβα, εἰς τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων πλευρῶν τοῦ ὄρους κείμενας, διαίρουσα τὸ χωρίον εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν μέρος. Καὶ τὸ μὲν ἀνατολικὸν κείμενον παρὰ τὸ βεῦμα εἶνε κατὰ ῥυτον καὶ κατὰ ῥυτον, ξηρὸν δὲ καὶ ἄδενδρον τὸ πρὸς δυσμὰς, ἐπισκιάζομενον ὑπὸ τοῦ ὑπερκείμενου βράχου τοῦ Σαρακηνοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου κεῖται ἡ ἀγορὰ, ἐνθα ὑπὸ τὴν σκιὰν μεγάλων πλατάνων μαρμαρόκτιστος κρήνη προχέει ἄφρονον ὕδωρ. Αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου εἶνε πᾶσαι σχεδὸν διώροφοι, καθότι διὰ τὴν κατωφέρειαν τοῦ ἐδάφους, ἐνῶ ἡ πρὸς τὸν Πελασγικὸν κόλπον ἐστραμμένη πλευρὰ εἶνε ὑψηλὴ, ἡ πρὸς τὸ Πήλιον εἶνε ὅλως ταπεινὴ, καθίσταμένη εὐεπίβητος ἐκ τῆς ὁδοῦ· ἀριθμεῖ δὲ ἡ κομποπολις περὶ τὰς 6000 κατοίκων, οἵτινες, ἐκτὸς τῆς καλλιέργειας τῶν κτημάτων, μετέρχονται καὶ τέχνας τινὰς, ὧν ἡ μᾶλλον ἐπασχολοῦσα πλείονας χεῖρας εἶνε ἡ βυρσοδεψικὴ· ἡ δὲ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀκμάζουσα βιομηχανία τῶν ἀ.λατ.άδων, ἣτις παρῆγε τὰ μέσα τοῦ ζῆν εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς κομποπόλεως, ἐξέλιπε πρὸ καιροῦ. Ἡ Μακρυνίτσα ἦτο ἄλλοτε ἡ πρωτεύουσα τῶν βακκουρίων, καὶ ὡς τοιαύτη ἐξήσκη ἐπιβροχὴν τινα ἐπὶ τῶν λοιπῶν χωρίων· ἀλλὰ καὶ σήμερον εἶνε ἐν τῶν διασημωτέρων χωρίων τοῦ Πηλίου, διατηροῦν καλὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῶν τε ἡρώων καὶ τῶν κορασίων, συντηροῦμενα κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰμυνήστου τέκνου αὐτῆς Βασιλείου Σουλῆνη, ὅστις ἀποθανὼν πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Βάρνῃ, κατέλιπε τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιланθρωπικὰ καταστήματα τῆς τε δούλης καὶ τῆς ἐλευθέρης Ἑλλάδος. Ἀρχαῖα λείψανα περὶ τὴν Μακρυνίτσαν δὲν παρατηροῦνται· μόνον ἐν τῇ ναφ τῆς Παναγίας, τῇ ἰδρυθέντι ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Μελισσηνῶν τὸ 1272 μ. Χ. κατὰ τι χρυσόβουλον εὗρεθ' ἐν τῇ Ταυρικῇ βιβλιοθήκῃ, ὑπάρχει ἐντετοιχισμένη πλάξ, ἐν ᾗ ἀναγινώσκεται ψήφισμα, δι' οὗ ἡ πόλις τῆς Δημητριάδος ψηφίζει τιμὰς διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν καλοκαγαθίαν εἰς τὸν ἱερέα τοῦ ναοῦ τοῦ Σαράπιδος Κρίτων Κρίτωνος, καὶ δρίζει νὰ ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπιφανέστατον τοῦ Σαρακηνοῦ. Ἄν λοιπὸν ἡ πλάξ αὕτη εὗρεθ' ἐν τῇ τό-

πῳ, τότε ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν κείμενον ἐνταῦθα ναὸν τοῦ Σαράπιδος, θεότητος Αἰγυπτιακῆς, ἥς ἡ λατρεία εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αἰγυόστου.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Μακρυνίτσης ὑπέρκειται αὐτῆς ὁ βράχος τοῦ Σαρακηνοῦ, ὅστις, καλυπτόμενος πρὸ οὐχὶ μακρῶν χρόνων ὑπὸ πυκνῶν θάμνων, κατέστη σήμερον ἄδενδρος καὶ φαλακρὸς παριστῶν ἀντίθεσιν καταφανεῖ πρὸς τὴν περιβάλλουσιν αὐτὴν εὐαλὴ καὶ χλοερὰν φύσιν. Ἀλλὰ στερηθεὶς τῶν φυτικῶν καλλόνων ἐπέπρωτο ὁ βράχος οὗτος νὰ κοσμηθῇ τὴν 6 Φεβρουαρίου 1878 ὑπὸ ἀμαράντων δαφνῶν τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὸ ἄχαρι καὶ τεφροειδὲς αὐτοῦ χροῖμα νὰ μεταβληθῇ εἰς ὠραῖον πορφυροῦν ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πεσόντων μαρτύρων. Ἐνταῦθα κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἀξιωμακρόνιστον ἡμέραν οἱ κάτοικοι τῆς Μακρυνίτσης, μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν μετὰ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐθελοντῶν, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς καὶ ἀγύμναστοι πρὸς γεγυμνασμένους, δι' ἐνδεκαώρου κρατερῆς μάχης ἔσωσαν τὸ χωρίον αὐτῶν ἀπὸ βεβιαίας καταστροφῆς καὶ ἐρήμωσιν, καταδεικνύοντες διὰ τῆς ἡρωικῆς ἀντιστάσεώς των, ὅτι ὁ φόβος καὶ ἡ δειλία δὲν ἐμρωλεύουσιν εἰς τὰ στήθη τὰ θερμαινόμενα ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐλευθερίας πυρός.

Ἐκ τοῦ μακροῦ καὶ περισπούδαστου προλόγου, ὃν προτάσσει τῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις δημοσιευθείσης β' ἐκδόσεως τῆς ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Κ. Παπαρηγόπουλος, παραλαμβάνομεν τὸ ἐπόμενον συμπέρασμα, ἐν ᾗ ἐν κεφαλῇ ἐκτίθενται αἱ κατὰ τελευταῖα ἔτη ἐνέργειαι τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ διαγράφεται ἡ ἐν τῇ μέλλοντι πολιτείᾳ αὐτοῦ.

Σ. τ. Α.

Ἡ ἐν τῇ μέλλοντι πολιτείᾳ τοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΘΝΟΣ

Ὁ νεώτερος ἑλληνισμὸς διαφέρει ἐν πολλοῖς τοῦ ἀρχαίου. Ἐν πρώτοις τὰ διακριτικὰ αὐτοῦ στοιχεῖα δὲν εἶναι ἀπαραλλάκτα οἷα τὸ πάλαι. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν χωρίζεται τὴν σήμερον ἀπ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἔθνων οὔτε κατὰ τὸ θρησκευμα, οὔτε κατὰ τοὺς θεσμούς, οὔτε κατὰ τὸν βίον. Κοινὸν ἔχει τὸ θρησκευμα πρὸς τοὺς πλείστους τῆς Ἀνατολῆς λαοῦς, κοινὸς τοὺς θεσμούς πρὸς τοὺς πλείστους ἐσπερίους· καὶ αὐτὸν τὸν βίον ἀρμόζει ὁσημέραι πλειότερον πρὸν τὸν βίον τῆς μᾶλλον πεπολιτισμένης μοίρας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐκ τῶν πάλαι προσόντων τὸ ἔθνος δὲν σώζει εἰμὴ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν συνείδησιν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος· προσεκλήσατο ὅμως ἥδη ἑτερόν τι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, τὸν πόθον τῆς πολιτικῆς ἐνότητος. Ἐννοεῖται ἐπὶ πᾶσιν ὅτι ὁ καθ' ἡμᾶς ἑλληνισμὸς δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ ἰδιοποιηθῇ ἀλλοτρίαις χώραις. Ἀρκεῖται νὰ διασώσῃ τοὺς ὑπὸ ἐπιδραμόντων ἀλλοφύλων ἀπειλούμενους ὁμογενεῖς ἐν χώραις, αἵτινες ἀνήκουσιν αὐτῇ ἀπ' αἰῶνος. Οὕτω ὅμως τεθέντος

ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν ὁρέγεται ἀλλοτρίων, πρὸς τί ἡ λέξις ἑλληνισμὸς, ἀφοῦ, ὡς πολλὰκις εἴπομεν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰμὴ ἐπὶ τῆς μεταδόσεως αὐτοῦ εἰς ἐπεροφύλους; Διότι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἔτι διηρημένοι εἰς ἐλευθέρους καὶ μὴ ἐλευθέρους· ἐντεῦθεν δ' ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτοῦ ἐκδοχῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἠδύνατο νὰ περιουσιθῇ εἰς μόνους τοὺς κατοίκους τοῦ ἐλευθέρου κράτους. Τοῦτου λοιπὸν ἕνεκα ἐλογίσθη ἀπραΐτητον νὰ ἐκδηλωθῇ δι' ἰδίου ὄρου, μὴ διαφορομένου, ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἐνότης τοῦ πολιτικῶς δεδιχοτομημένου ἔθνους.

Ἡ πολιτικὴ ἐνότης δὲν δύναται νὰ συμπληρωθῇ εἰμὴ ἐὰν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος πολιτευθῇ προνοητικώτερον καὶ πρακτικώτερον ἢ κατὰ τὴν παρελθούσαν πεντηκονταετίαν. Δὲν λέγομεν ὅτι οὐδὲν ἔπραξε πρὸς τοῦτο κατὰ τὸν μακρὸν ἐκείνον χρόνον. Ἡ παράκρουσις τοῦ 1844 ὑπῆρξεν ἀκαριαία. Τῷ 1854 καὶ τῷ 1878 ἐδόθη ἐπικουρία οὐ μικρὰ εἰς τὰ κινήματα τῶν μεθούρων χωρῶν. Τῷ 1863 ἡ ἐν Ἀθήναις δευτέρα ἐθνικὴ συνέλευσις, μὴ δυναμένη νὰ ὑποδεχθῇ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς τοὺς πληρεξούσιους τῶν ὑποδούλων ἐπαρχιῶν, ζήτοῦσα δὲ παραμυθίαν τινὰ ἐν τῇ πολιτικῇ ταύτῃ ἀμνηχανίᾳ, ἐκάλεσεν ὡς ἰσοτίμους καὶ ἰσοψήφους τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐκτὸς τοῦ τουρκικοῦ κράτους ἀποικιῶν. Τῷ 1867 καὶ 1868 τὸ βασιλεῖον ὑπέστη θυσίας πολλὰς ὑπὲρ τῆς κρητικῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ γενναιοτάτου τῶν ἔργων τῆς παρούσης γενεᾶς. Τῷ 1869 ὁργανώθη ἄμυνά τις κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ βουλγαρισμοῦ ἐν χώραις ἑλληνικαῖς. Τῷ δὲ 1880 ἠθροίσθη στρατὸς τῇ ἀληθείᾳ μέγας ὡς πρὸς τὸν τῆς Ἑλλάδος πληθυσμόν. Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐγένοντο βραδέως καὶ αὐτοσχιδίως. Κατ' ἀρχὰς ἐμείναμεν ὅλως ἀπρακτοῦντες, ἔπειτα δ' ἐπεδόθημεν εἰς ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἀποτύχωσιν, ἅτε μὴ ἐπερεϊδόμενα εἰς πεζικὴν καὶ ναυτικὴν δύναμιν δεόντως κατηρτισμένην. Ἡ μὲν περὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ φροντίς δὲν ἐπῆλθεν, εἰμὴ ἀφοῦ οἱ Βούλγαροι προσέδραμον ἡμῶν κατὰ μίαν ὅλην εἰκοσαετίαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ τῆς χώρας σύνταξις ἤρξατο τοσοῦτον ὀψέ, ὥστε δὲν ἐλογίσθη ἀξιόμαχος κατὰ τὴν κρίσιμωτάτην τοῦ νεωτέρου ἡμῶν βίου ὥραν. Ὅ,τι ἐλάττωμεν, τὸ ὀφείλομεν κυρίως εἰς τὸ ἠθικὸν κεφάλαιον ὅπερ ἐκληροδότησαν ἡμῖν τὰ ἀείμνηστα τῆς ἐπαναστάσεως κατορθώματα καὶ ἡ θαυμαστὴ ἐν ταῖς ἀτυχίαις καρτερίᾳ αὐτῆς. Τὸ κεφάλαιον ὅμως τοῦτο διαπνύμενον καὶ μὴ ἀναπληρούμενον, ἀναγκαίως ἐξηντλήθη. Οἰκιδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦναι αἱ δοκιμασίαι, δι' ὧν πέπρωται ἔτι νὰ διέλθῃ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, καθήκον αὐτοῦ εἶναι νὰ παρασταθῇ ἐτοιμοπόλεμον ἐν δέοντι καιρῷ· καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ σώσῃ τοὺς ὁμογενεῖς τῶν ὑποδούλων χωρῶν ἀπὸ τῶν ἀδικαιώτως κατ' αὐτῶν τεκταινομένων ἐπιβουλῶν, διότι μακρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν, ὅτι, ἐὰν

ἐγκαταλειφθῶσιν εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, κινδυνεύουσι τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ὃ δὲ ἑλληνισμὸς, ἐὰν, ὅ μὴ γένοιτο, πάθῃ τὸν νέον τοῦτον ἀκρωτηριασμόν, θέλει ἀπολέσει τὸ κυριώτατον ἐπὶ τῶν χωρῶν ἐκείνων δικαίωμα αὐτοῦ. Ἡ ὕλικὴ εὐμερῖα, εἰς ἀνάπτυξιν τῆς ὁποίας τὸ ἔθνος ἐργάζεται μετὰ ζήλου ἐξαιρέτου, εἶναι βεβαίως παράγων ἀπαραίτητος πολιτικοῦ μεγαλείου. Ἀλλὰ μὴ λησμονήσῃ ὅτι διὰ τοῦ γιγαντώδους ἀγῶνος, ὅστις διεξήχθη πρὸ δεκαετίας μεταξὺ δύο ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων τῆς γῆς πολιτειῶν, ὁ κόσμος ἔλαβε νέαν ἀπόδειξιν ὅτι καὶ νῦν, ὅπως τὸ πάλαι, οἱ θησαυροὶ τοῦ Κρείσου δὲν ἀρκοῦσιν εἰς σωτηρίαν τῶν ἐθνῶν.

Ὁ ἱστορικὸς δὲν συντάσσει πολιτικὰ προγράμματα, ἐξάγει ὅμως ἐκ τοῦ παρελθόντος μαθήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀποδώσι χρήσιμα εἰς τὸν πολιτικὸν ἄνδρα. Καίτοι δὲ τὰ πορίσματα ταῦτα εἶναι ὁλιθέρᾳ, ἀνάγκη νὰ τὰ συγκεφαλαιώσωμεν, διότι ὁ πρῶτος ὅρος τῆς σωτηρίας τῶν ἐθνῶν εἶναι ἡ ἀκριβὴς ἐπιγνώσις τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν καταστάσεως. Ὁ ἑλληνισμὸς δὲν ἐπέπλευσεν ἐπὶ τετρακισχίλις περίπου ἔτη εἰμὴ ῥίπτων ἐκ διαλειμμάτων μέρος τοῦ φορτίου αὐτοῦ εἰς τὸν τρικυμιῶδες πέλαγος, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ἠπειλῆτο νὰ καταποντωθῇ. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἡλαττώθη, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν δύναμιν. Πλὴν τούτου, ἐνῷ οὔτε ἡ ῥωμαϊκὴ κυριαρχία ἐπεχείρησε νὰ ἐκλατινίσῃ αὐτὸν, οὔτε ἡ ὁσμανικὴ νὰ τὸν ἐξισλαμίσῃ, τὴν σήμερον πολεμεῖται ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε εἰς τὰς ὑποδούλους ἑλληνικὰς χώρας, ὑπὸ πολυαριθμῶν φυλῶν καὶ ἐπικρατειῶν, αἵτινες διαφωνοῦσι μὲν πρὸς ἀλλήλας ἅτε ἐπιιδιώκουσι ἴδιον ἐκάστη πολιτικὸν σκοπὸν, ἐν κοινὸν ὅμως πᾶσαι ἔχουσι συμφέρον, νὰ καταστήσωσιν ἐκποδὸν τὸν ἀρχαῖον κάτοχον. Ἐὰν δὲ τοιαῦτα πράττωσιν ἀπὸ τοῦδε, πρόδηλον ὅτι ἐν ἡ περιπτώσει καταλάβωσι τὴν ἀρχὴν, οἱ αὐτόθι ὁμόφυλοι ἡμῶν θέλουσι πάθει ὅ,τι ἔπαθον αἱ πρό τινων μόλις δεκαετηρίδων τοσοῦτον ἀνθηραὶ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας. Τὰ ὀνόματα Ἕλληνες, ἑλληνικὸν ἔθνος, ἑλληνισμὸς, θέλουσι περιορισθῇ εἰς τὴν νοτιωτάτην ἄκρην τῆς μεγάλης χερσονήσου. Καὶ αὕτη ὅμως αὕτη ἡ μικρὰ γωνία δὲν θέλει διαφύγει ποικίλας ἐπιβουλᾶς, διότι, ὅσα μικρὰ καὶ ἂν ἦναι, κατέχει καιριώτατά τινα σημεῖα τῆς ἀνατολικῆς μεσογείου, ὥστε τὸ τελικὸν συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ τύχη τοῦ ἑλληνισμοῦ προαγγέλλεται ἐπισφαλεστάτη, ἐὰν διὰ πάσης θυσίας δὲν ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῆς ἐνότητος αὐτοῦ. Τὸ οἰκοδόμημα ἡ θέλει ἀπαρτισθῇ ἡ θέλει καταρρεῦσει. Μὴ ὑπολάβωμεν δὲ ἀπελπιν τὸν ἐπιβαλλόμενον ἀγῶνα, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ὁ ἐτοιμοπόλεμος εὐρίσκει συνήθως συμμάχους ἢ τοῦλάχιστον ἐπιτυχάνει συμφέροντας ὅρους, καὶ πρὸ πάντων ἐνθυμούμενοι τὸ τί ἐγένετο ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ γῇ

καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάσῃ πρὸ ἐτῶν μόλις ἐξήκοντα.

Η ΗΜΕΡΑ ΕΚΕΙΝΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου De Amicis].

Σεῖς—ἔλαγέ ποτε δεσποινίς τις πρὸς ἀξιωματικὸν ἀρτίως ἐκ τοῦ πολέμου ἐπανακάμψαντα—εἵπατέ μοι σεῖς, τί ἀληθῶς αἰσθάνεσθε τις κατὰ τὰς φοβερὰς ἐκείνας στιγμὰς. Ἐστὲ εἰλικρινῆς, σὰς παρακαλῶ. Σεῖς οἱ στρατιωτικοί, ὁσάκις ὁμιλῆτε περὶ πολέμου, τὰ κόπτετε πολὺ χοιρᾶ, καὶ πάντοτε εὐρίσκετε κάποιον νὰ τὰ καταπίνῃ· ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι τοιαύτη, σὰς προειδοποιῶ. Εἵπατέ μοι τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς πολλὰς ῥητορικὰς φράσεις, διότι περιγραφὰς μαχῶν ἔχω ἀναγνώσει ἀρκετὰς εἰς τὰ βιβλία, καὶ ὅλαι εἶνε κομμένα ἐπάνω εἰς τὸ αὐτὸ σχέδιον.

—Τί νὰ σὰς εἴπω; . . . τόσον εὐκόλον σὰς φαίνεται; χωρὶς νὰ προστοιμασθῶ; Δότε μοι καιρὸν τοῦλάχιστον νὰ τακτοποιήσω τὰς ἀναμνήσεις μου, ἀλλῶς θὰ σὰς προσφέρω κανὲν σύρραγμα χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος.

—Ὅχι, κύριέ μου· δὲν θέλω προστοιμασίας. Δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω φιλοσοφικὴν διατριβὴν, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον σελίδα τινὰ στρατιωτικῆς ἱστορίας. Εἵπατέ μοι οὕτως, ἀπροπαρασκευάστως, ὅπως σὰς ἔλθῃ εἰς τὸ στόμα, πᾶν ὅ,τι ἠσθάνοιτε καὶ εἶδετε. Ἐμπρὸς λοιπόν! Θέλετε παρακλήσεις; ὁμιλήσατε.

—Τὸ θέλετε ἀφεύκτως;

—Ὅμιλήσατε.

—Θὰ ὁμιλήσω· ἀλλὰ προσέξατε, οὔτε μίαν λέξιν θὰ εἴπω περισσώτερον ἀφ' ὅ,τι εἶδον. Ἄν ἡ διήγησις δὲν σὰς διασκεδάσῃ πολὺ, ἐγὼ δὲν πταίω.

—Ἐστὲ εἰλικρινῆς καὶ μὴ ζητεῖτέ τι πλεόν· ἀρχίσατε.

—Ἀρχίζω· καὶ πρῶτον πάντων. . . πρέπει νὰ δώσω ὑμῖν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ ἐδάφους. Προσέξατε· ὑποθέσωμεν ὅτι τοῦτο εἶνε ἡ ἄλυσις τῶν Ἀλπεων. Ὁ προμαχὼν ἐκεῖνος ὅστις διακρίνεται...

—Τοπογραφίαν κάμνετε; . . Ὡ, δι' εὐσπλαγχνίαν!

—Δὲν θέλετε; τότε ἐξηγοῦμαι κάλλιον κατ' ἄλλον τρόπον. Ὑποθέσωμεν ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος, εἰς τὸ ὑπαιθρον, τὴν πρῶτην ὥρᾴας θερμῆς ἡμέρας διαυγοῦς καὶ γαληναίας. Ὑποθέσωμεν ὅτι ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ τοὺς πόδας μας, ἀρχεται τὸ ἔδαφος ὑψούμενον ἡρέμα, καὶ ἀναβαίνει, ἀναβαίνει, ἀναβαίνει ἕως ὅτου σχηματίζει εὐμορφον λόφον, εὐρὺν, ὑψηλόν, ἔχοντα καμπύλας κανονικάς, ἡ κορυφὴ τοῦ ὁποῖου διαγράφεται εἰς τὸν οὐρίζοντα, ἐκεῖ, ἐν τέταρτον, ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς θέσεως ταύτης. Ὁ λόφος εἶνε χαριέστατος, καταπράσινος, μέχρι τοῦ μέ-

σου τοῦ προνοῦς φαίνονται δισκορπισμέναι ἐπ' αὐτοῦ φραγαὶ, δένδρα, μακρὰ καὶ σαρκαῖα ἀμπέλων. Αὐλακὰς φυτιδοῦσι τὴν ἐπιφάνειάν του, καὶ ὅλας δὲ τὰς διεσθύνσεις διασχίζεται ὑπὸ ἀτραπῶν καὶ ὑπὸ τοιχίσκων συγκειμένων ἐκ μικρῶν λιθαρῶν, οἷτινες συνήθως χρησιμεύουσιν ὡς σύνορα τῶν κτημάτων· ἐδῶ μίαν ἑκτασίς ἐδάφους γέμουσα χόρτου καὶ θάμνων· ἐκεῖ τὸ ἔδαφος φαίνεται ἐσκαμμένον καὶ διεσπαρμένον ὑπὸ λίθων· ἐντεῦθεν τεμάχιόν τι θυμῶν, ἐπίπεδον σχεδόν· ἐκεῖθεν αἰφνιδίως τὸ ἔδαφος γίνεται ἀνώμαλον καὶ γυμνόν. Σὰς τὸ παρῆσθαι καλῶς; τὸ φαντάζεσθε; τὸ βλέπετε τώρα;

—Τὸ βλέπω.

—Καλῶς. Ὑποθέσατε καὶ ἐν ἄλλο ἀκόμη. Φαντάσθητε ὅτι ἱκανὸν μέρος τοῦ λόφου, ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῶν προπόδων, εἶνε ἐντελῶς ἄδενδρον, γυμνόν, ἄνευ οἰκιῶν, καθαρόν, καὶ ὅτι φωτίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου οὕτως, ὥστε διακρίνεται εὐκρινῶς ἕκαστος αὐλάξ, ἕκαστος θάμνος, ἕκαστος ἄνθρωπος, ἂν εὐρίσκοντο ἐκεῖ ἄνθρωποι. Ὁ ἄνθρωπος φαίνεται, ὡς ὑποθέσωμεν, ὑψηλὸς τώσον, ὥστε νὰ διακρίνηται ἂν ἦνε ἀνὴρ ἢ γυνή. Γελᾶτε; Αὐτὸ σὰς τὸ λέγω διὰ νὰ λάβητε μίαν ἰδέαν περὶ τῆς ἀποστάσεως.

—Ἐννοῶ.

—Καὶ λοιπόν; Τώρα. . . στρέψατε ὀπισθεν. Φαντάσθητε ἐδῶ, ἐκεῖ, δεξιὰ, ἀριστερά, μακρὰν, ὀπισθεν τῶν θάμνων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀμπέλων, ἐντὸς τῶν αὐλάκων, ὀρθίους, καθημένους, τινὰς κατακεκλιμένους μὲ ἀσκεπῇ κεφαλὴν, ἄλλους ξεκουμβωμένους, ἄλλους μὲ τὸ ὄπλον κατὰ γῆς, ἄλλους φέροντας αὐτὸ μεταξὺ τῶν γονάτων, σιγηλοὺς, σοβαροὺς, πολλοὺς στρατιώτας, τρικκοσίους, ὑποθέσωμεν, ἢ τετρακκοσίους· πλείονας ἔτι· ἐν τάγμα, ἔστω. Καίπερ κεχωρισμένοι καὶ δισκορπισμένοι, ἐν τούτοις φαίνονται τηροῦντες εἰσέτι τὴν κατὰ φάλαγγα παράταξιν. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἴστανται ἐν δμίλῳ, ἐκεῖ κατέμπροσθεν, καὶ συνομιλοῦσι ταπεινῇ τῇ φωνῇ, διὰ βραχειῶν λέξεων, διὰ μονοσυλλάβων, διὰ νευμάτων· ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν στρέφουσι τὸ βλέμμα ἐκεῖ ἐπάνω, πρὸς τὰ πέριξ, πρὸς τὰ ὀπίσω. Περισσότερον ὅμως κυττάζουσιν ὑψηλὰ, φαίνονται ὥστε περιμένοντες πάντες καὶ ἐκεῖθεν πάντα τὰ βλέμματα διευθύνονται πρὸς τὴν κορυφὴν. Κἄτι θὰ ματα διευθύνονται πρὸς τὴν κορυφὴν, ἐκεῖ ὅπου εἶναι πρὸς ἀριστερά ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἐκεῖ ὅπου φαίνεται τὸ σύμπλεγμα ἐκεῖνο καὶ μακρὸν στίγμα, βλέπετε τὸ μελανὸν ἐκεῖνο καὶ μακρὸν στίγμα, ὅπερ κινεῖται καὶ προχωρεῖ σιγὰ σιγὰ, καὶ ὁμοῦ ἄζει πρὸς τὴν σκίαν ἢν σχηματίζουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀπομεμονωμένα τινὰ νεφίδρια περῶντα πρὸ τοῦ ἡλίου; Ἰδέτε, ἰδέτε πῶς προχωρεῖ καὶ πῶς διαστέλλεται! Εἶνε φάλαγγς στρατιωτῶν· εἶνε πολλοί, ἀληθῶς; Μᾶς φαίνεται ὅτι κινοῦνται βραδύτατα, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς ἀπο-

τοῦ λόφου, ἰσάριθμα τηλεβόλα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπυροβόλουν ἀδικαίπτως ὡς τὰ πρῶτα, ἀλλὰ εὐστοχώτερον. Ὅπισθεν ἡμῶν, εἰς τοὺς πρόποδας ἐγγὺς κειμένου λόφου ἐφαίνετο πυκνὸς λευκὸς καπνὸς καὶ ἐκροτάλιζον συνεχῇ κατὰ στοίχον πυρὰ ἥτο ἡ ἀκροτάτη πτέρυξ ἄλλης τινὸς μεραρχίας. Οὐδὲν ἄλλο εἶδομεν, ἢ καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐνθυμούμαι. Ἰστάμεθα ἐκεῖ περιμένοντες, καὶ θεώμενοι τὸ ἐξαισίον θέμα.

Κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς βαθείας συγκινήσεως, ἐνῶ ἐντὸς ἡμῶν ἀνακυκλᾶται ὑψιστόν τι αἰσθημα, ὁ νοῦς σχεδὸν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὅ,τι αἰσθάνεται ἢ καρδίᾳ, ἀφαιρεῖται βαθμηδὸν καὶ περιπλανᾶται καὶ ἐγκαταλείπεται καὶ τρέχει κατόπιν εἰκόνων καὶ λογισμῶν παιδαριωδῶν καὶ παραδόξων, ὡς ἂν ἡ ὥρα ἦν διερχόμεθα ἥτο ἐκ τῶν τῆς συνήθους ζωῆς, ὥρα νωθρότητος καὶ γαλήνης. Οὕτω καὶ ἐγὼ, βλέπων μακρὰν ἐν κωδωνοστάσιον ἐσκεπτόμην. — Εἶνε Κυριακὴ. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐνεδύθησαν σήμερον τὰ ἐορτάσιμα καὶ ἐξῆλθον φαιδροὶ εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ ἐπορεύθησαν κατόπιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀκολούθως ἀπετελείωσαν τὰς ὑποθέσεις των καθὼς πάντοτε, γαλήνιοι, εὐχαριστημένοι. . . . Εἶνε ἡμέρα ὡς αἱ λοιπαὶ δι' αὐτοὺς ἡ σημερινή. Τίς οἶδεν ἂν ἔχωσι γνῶσιν περὶ τοῦ τί συμβαίνει ἐνταῦθα. Καὶ ὅμως μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι μητέρες ἔχουσαι τέκνα στρατιώτας. . . Καὶ διεισδύων ἔτι μᾶλλον ἐντὸς τῆς φαντασίας ταύτης, ἐβλεπον ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐντὸς τοῦ ναοῦ, γονυπετεῖς, βεβουλημέναι εἰς τὴν προσευχὴν καὶ ἐξήταζον τὴν ἐκφρασιν τῆς μορφῆς ἐκάστης. — Ἐκείνη, ἐκείνη ἴδετε, εἶνε βεβαίως μήτηρ στρατιώτου τινός! — Καὶ εἰς ἕκαστον κρότον τηλεβόλου τὴν ἐβλεπον ὠχρίωσαν καὶ τρέμουσαν. . .

Ἀφ' ἧς λοχίας τις ἐγγὺς μου ἰστάμενος, ἡγέρθη ὀρθίως καὶ ἐδάδιε βήματά τινα κρατῶν ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν, μειδίων καὶ ρίπτων τὸ βλέμμα ἀπώτατα, πρὸς τὰ ὄρη. Ἔτεινε κατόπιν τὴν χεῖρα καὶ διευθύνων τὸν δείκτην πρὸς ἐν σημείον, ἔστη πρὸς στιγμὴν, ἐθεώρησε τοὺς πέριξ αὐτοῦ συντρόφους καὶ

— Παιδιά! ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς ἡχηρᾶς καὶ εὐκρινούς, ἐλάτ' ἐδῶ. — Πολλοὶ ἡγέρθησαν καὶ ἔδραμον πλησίον αὐτοῦ. — Ἰδετε, προσέθηκε κρατῶν πάντοτε τὸν βραχίονα τεταμένον καὶ τὸν δείκτην εἰς τὸ αὐτὸ σημείον· βλέπετε ἐκείνους τοὺς πύργους ἐκεῖ κάτω καὶ ἐκεῖνας τὰς οἰκίας;

— Ποῦ; ποῦ; ἡρώτησαν πλείστοι ἄλλοι προσελθόντες δρομαίως. — Ἐκεῖ, νὰ, ἐκεῖ ποῦ σηματοδεύω. — Βλέπω, εἶπεν εἷς ἐξ αὐτῶν. — Καὶ ἐγώ. — Βλέπομεν ὅλοι. — Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, ἀπήντησε μετὰ φωνῆς ἡχηρᾶς ἀλλ' ὑποτρόμου, ἐκεῖ εἶνε ἡ Βερώνη.

— Ἡ Βερώνη, ἡ Βερώνη! ἀνέκραξαν πάντες κροτοῦντες τὰς χεῖρας· ἡ φῆμη διεδόθη, καὶ τὸ τάγμα ὁλόκληρον ἐν ἀκαρεῖ προσήλθεν ἐκεῖ. Πάντες

τες ἐστραμμένοι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ μετὰ τὸν βραχίονα τεταμένον πρὸς τοὺς μόλις διακρινόμενους πύργους καὶ μετὰ τὸ στόμα ἡμιανεωγμένον ἐκύτταζον, ὅπως κυττάζει τις. . . Σὰς ἔτυχε ποτὲ ν' ἀπουσιάσῃ ἐπὶ ἱκανὸν καιρὸν ἡ μήτηρ σας; Ἄν μετέβητε εἰς τὸν σταθμὸν περιμένοντες τὴν ἀφιζίν της, θὰ ἐρρίψατε βεβαίως τὸ βλέμμα ἀπληστον καὶ ἐπίμονον εἰς τὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἐμελλε νὰ ἔλθῃ, ὅτε δὲ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ὁδοῦ ἐκείνης διεκρίνατε ἐν μελανὸν σημείον, ἐν νεφύδιον λευκοῦ καπνοῦ καὶ τὸ οὗς σας ἐπληξεν ὁ ἦχος τῆς ἀτμαμάξης, κυρία, τί ἡσθάνοντε τότε ἐν τῇ καρδίᾳ σας; Ὅ,τι ἡσθάνομεθα ἡμεῖς ἐκεῖ, τρυφῶντες ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν πύργων ἐκείνων, καὶ ἀναφωνοῦντες τὸ προσφιλὲς ὄνομα. . .

Ἡ δεσποινὶς ἐφρικίασεν.

— Καὶ τὰ τέσσαρα τάγματα τοῦ συντάγματος εὗρισκοντο εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικός. Ἀφ' ἧς ἀκούεται ἡχηρὰ φωνή, οἱ στρατιῶται ἀνορθοῦνται ἀμέσως, οἱ ἀξιωματικοὶ προστάζουν. — Εἰς τὰς θέσεις σας! — Οἱ λόχοι ἀνασηματίζονται, καὶ ὅλοι ἀπομένουσι σιωπηλοί. Κραυγὴ ἑτέρα ἤχεται, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπαναλαμβάνουσιν.

— Λόγχι! ἐφ' ὅπλου! — καὶ τὰ τέσσαρα τάγματα προσαρμόζουσι τὴν λόγχην εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου, καὶ ἡ σιγὴ ἀποκαθίσταται ἐκ νέου. — Τί εἶνε; Τί συμβαίνει; ἐρωτῶσι πάντες ἀλλήλους. Καταφθάνει ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ συνταγματάρχου ἐφιππος, πλησιάζει πρὸς τὸν ταγματάρχην μας καὶ τῷ λέγει κάτι εἰς τὸ ὠτίον. — Ἐμπρός! κράζει ὁ ταγματάρχης. Τὸ τάγμα κινεῖται, υπερβαίνει τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, καὶ κατέρχεται τὴν κλιτύν. ὁδεῦον πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ. Πάντες οἱ ὀπισθεν εὗρισκόμενοι καὶ ἐγὼ ἐν αὐτοῖς μηχανώμενοι τὸν λαίμῳ καὶ προτεινόμενοι τὴν κεφαλὴν δεξιὰ, ἀριστέρᾳ δὲ νὰ ἴδωμεν, διότι ὁ πρῶτος λόχος μᾶς ἐμποδίζει τὴν ὄρασιν. Στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ βλέπω τὰ ἄλλα τάγματα ἀκολουθοῦντα ἡμᾶς βραδεῖ βήματι. Ἀφ' ἧς, ἐνῶ ὁ τελευταῖος λόχος εὗρισκετο ἐπὶ ὑψώματός τινος τοῦ ἐδάφους, διακρίνω μετὰ τῶν δένδρων κίνησιν τινα, φωτοβολίαν. . . Ταυτοχρόνως ἀκούω φοβερὰν ἐκπυροκρότησιν καὶ συριγμοὺς ὀξύτατους δεξιόθεν, ἀριστερόθεν, εἰς τοὺς πόδας μου, ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, καὶ κραυγὰς σπαρκατικὰς βήματά τινα μακρὰν, καὶ πέραν βλέπω μέγα σύννεφον λευκοῦ καπνοῦ, καὶ εἶτα ἀκούω ἡχοῦσαν φωνὴν ἰσχυράν: — Ἐφοδος διὰ τῆς λόγχης! Τὸ τάγμα ἀσύντακτον καὶ συγκεχυμένον ὁρμᾷ ἐμπρὸς εἰς ἔφοδον με βήμα ταχύ. Ἄλλη μία κραυγὴ ἀκούεται: — Σαβοῦ! — Τὸ τάγμα ἀφίνει ὠρυγὴν ἡχηρὰν καὶ ὁρμᾷ τροχάδην. Τίποτε ἄλλο δὲν φαίνεται εἰμὴ καπνός· καὶ ἄλλη ἐκπυροκρότησις· καὶ ἄλλοι συριγμοί· ἐμπρός! ἐμπρός! . . Ἄλτ! . . ἡ σάλπιγξ

σημαίνει ἄλτ. Ποῦ εἶμεθα; Ποῦ εἶνε ὁ ἐχθρός; Τί θὰ κάμωμεν; Ὁ, τί καπνός! Τὸ τάγμα εἶνε διεσπαρμένον καθ' ὁλοκληρίαν. Ἰδοὺ μία οἰκία. Φαίνεται ὅτι μᾶς πυροβολοῦσιν ἐξ αὐτῆς. — Ἐφοδος διὰ τῆς λόγχης! ἀκούεται ἡχοῦν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πυροβολισμῶν τὸ τάγμα ἐφορμᾷ. Ποῦ πηγαίνομεν; πόθεν διαβαίνομεν; Τίποτε δὲν βλέπομεν. Ἄ! νὰ, μία θύρα· μέσα ἡμεῖς μανιώδεις, μετὰ τὴν λόγχην προτεταμένην· μία αὐλὴ, ὁ ἐχθρός, μία σημαία. Θάρρος! ἐπάνω τους! Πέριξ τῆς σημαίας ἐγείρεται προμαχὼν ἀπὸ στήθη. Οἱ πρῶτοι καταβληθέντες κάμπτονται, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες ἴστανται ἀκλόνητοι ὡς στήλαι, σταματᾷ ἡ μανία τῶν ἐφορμῶντων καὶ ἀρχίζει θύελλα καταπληκτικὴ κτυπημάτων, ἅτινά τις αἰσθάνεται χωρὶς νὰ βλέπῃ. Αἱ λόγχοι διασταυροῦνται, καὶ συγκρούονται ἀπηχοῦσαι παρταταμένως· τρίζουν τὰ συντριβόμενα ὅπλα· ὁλοθυμοὶ φρικώδεις πνίγονται ἐντὸς τοῦ λάρυγγος, καὶ στεναγμοὶ διακεκομμένοι συνοδεύουσι τὸν κωφὸν κρότον τῶν κτυπημάτων. Τὰ ὅπλα ὑψοῦνται, ὁ ἀγὼν περικλείεται, οἱ μαχόμενοι προσεγγίζουσιν ἀλλήλους· σχηματίζεται ἀόριστόν τι σύμπλεγμα ἐκ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ· εὗρισκονται ὅλοι ἐστενοχωρημένοι, ἐστοιβασμένοι, πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Δράττονται μετὰ τὰς χεῖρας τὰς λόγχας· ὁ εἷς ἀρπάζει τὸν λάρυγγα τοῦ ἑτέρου, περιπλέκουσι τοὺς βραχίονας, τὰς κνήμας, συσφίγγονται, ἀποσπῶνται, πίπτουσιν, ἐγείρονται, ὥχροι, ἀσθμαίνοντες, μετὰ τοὺς ὀδόντας ἐσφιγμένους, μετὰ τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῇ καὶ αἵματόφυρτον. Ὁ εἷς αἰσθάνεται ἐγγὺς τοῦ προσώπου τὴν συνεχῇ καὶ φλογερὰν ἀναπνοὴν τοῦ ἑτέρου· ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ μία μορφὴ ἀποκαθίσταται πελιδνὴ καὶ μία κεφαλὴ καταπίπτει ἐπὶ τοῦ αὐχένος μετὰ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν συνεστραμμένας. Τὸ ἔδαφος καλύπτεται ὑπὸ τῶν πεσόντων· τὸ πέριξ τῆς σημαίας σύμπλεγμα ἡλαττώθη. Μία λόγχη διαπερᾷ τὸ στήθος τοῦ σηματοφόρου. — Νά! κραυγάζει μετὰ ὀνησκουσῆς φωνῆς ἕτερος ἡρπασε τὴν σημαίαν. Ἐν τούτοις πανταχοῦ τῆς οἰκίας ἐξακολουθεῖ ἡ συμπλοκή. Ἐξέρχονται κραυγαὶ θρηνώδεις ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν δωματίων. Τὰ πατώματα τρέμουσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐσπευσμένων βημάτων· αἱ θύραι στένουσι καὶ διακρήγνυνται ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῶν ἀκτηρίδων. Οἱ πολιορκούμενοι περιπλανῶνται ἀπηλπισμένοι τῇδε κάκεισε· συσπειρῶνται ἐντὸς τῶν καπνοδόχων, ὀπισθεν τῶν ἐπίπλων, ὀπισθεν τῶν θυρῶν. Οἱ ἐφορμῶντες καταφθάνουσιν ὠρυόμενοι, διασπείρονται, ἐρουνῶσιν, ἰχνηλατοῦσι, τοὺς ἀνακαλύπτουσι, τοὺς ἐκφωλεύουσι, τοὺς διασύρουσι στίζοντας μετὰ γραμμὴν αἵματος τὰ πατώματα καὶ τὰς κλίμακας. Οἱ ἡττηθέντες δὲν παραδίδονται· οἱ αἰχμάλωτοι ἐξενίστανται, ἀποσπῶνται τῆς χειρὸς, ρίπτονται ἐκ τῶν παραθύρων, κρημνίζονται εἰς τὴν

λὴν, ἢ διατρυπῶνται εἰς τὴν ῥάχιν ὑπὸ λόγχης καὶ πίπτουσιν ἄπνοι πρὸ τῶν παραθύρων· ἄλλος ζητεῖ καταφύγιον ἐπὶ τῆς στεγῆς· ἄλλος πληγωμένος καὶ περὶρρυτος ὑπὸ τοῦ αἵματος, σύρεται τετραποδητῇ ἐκτὸς τῆς συμπλοκῆς. Οἱ πρόμαχοι τῆς σημαίας εὗρισκονται εἰς τὰ ἐσχατα. — Παραδόθητε! κράζουσιν οἱ ἡμέτεροι. — Ὁχι, ὄχι! ἀποκρίνονται ἐκεῖνοι μετὰ φωνῆς πεπνιγμένης, θάνατος, θάνατος! Ἐξείφνης κραυγὴ ἰσχυροτάτη ἀκούεται καὶ σύμπασα ἡ οἰκία ἀντιβοᾷ τρέμουσα, ταυτοχρόνως δὲ πηδᾷ ἐκτὸς τῆς συμπλοκῆς στρατιώτης τις κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἐχθρικὴν σημαίαν, μετὰ τὸ μέτωπον ὑψωμένον καὶ ἀκτινοβόλον, ῥακένδυτος, αἵμοσταγής. — Ζήτω! ἐπαναλαμβάνουσιν ἑκατὸν φωναὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας. Ἀκούεται ἐν σάλπισμα. — Τί; τί τρέχει; Ὑποχώρησις; Πῶς; Διατί; Εἶνε ἀδύνατον! Σιωπὴ! Καὶ ἄλλο σάλπισμα ἀκούεται καὶ ἀντηχεῖ ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ ταγματάρχου: — Ὑποχώρησις, ὑποχώρησις! ἡμᾶς; τώρα; . . ἀλήθεια; Ἄ! εἶνε ἀδύνατον, ἀδύνατον! — Εἶμεθα ἤδη ἐκτὸς τῆς οἰκίας· ὁ ταγματάρχης δεικνύει τὴν διεύθυνσιν, ἢ ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν. Τὰ ἄλλα τάγματα βαδίζουσιν ἤδη. — Ὑψίστε Θεέ! ὑποχωροῦμεν. Λοχαγέ, λοχαγέ, δι' ὄνομα Θεοῦ, διατί ὑποχωροῦμεν; Ὁ λοχαγὸς χωρὶς νὰ δμιλήσῃ στρέφεται πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὴν πεδιάδα, ὡς ἂν ἐδείκνυε κάτι. . . Κυττάζω, ἥτο μία φάλαγγς ἐχθρικὴ προχωροῦσα πρὸς τὰ νῶτα ἡμῶν, μακρὰ, ἀτελεύτητος, ἐξαφανιζομένη ἐν τῷ πέρατι τῆς πεδιάδος. — Εἶμεθα ἀπολελιθωμένοι.

— Πλὴν λοχαγέ, λοχαγέ! καὶ τὰ ἄλλα σώματα λοιπὸν, καὶ αἱ ἄλλαι μεραρχίαι ποῦ εἶνε; τί πράττουσιν; διατί δὲν ἔρχονται;

— Ἐ! τί νὰ σοὶ εἰπῶ! ἀπήντησεν ὑψὼν τοὺς ὤμους.

— Λοιπὸν ἡττήθημεν; ἀνέκραξα μετὰ φωνῆς ἀπέλπιδας.

— Καθὼς φαίνεται. Ἐθεώρησα πέριξ τοὺς στρατιώτας μου, ἐθεώρησα ἐκ νέου τὴν αὐστριακὴν φάλαγγα, ἐθεώρησα τὴν Βιλλαφράγκαν, ἐθεώρησα τὸ ἐξαισίον ἐκεῖνο λομβαρδικὸν πεδίον, τὸν ὠραῖον ἐκεῖνον οὐρανόν, τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα ὄρη. — Ὁ, πτωχὴ πατρίς μου, ἀνέκραξα συνενῶν τὰς χεῖρας. . . καὶ ἐκλαυσα ὡς νήπιον.

Ἡ δεσποινὶς ἐκλινε τὴν κεφαλὴν, ἐσθίριξε τὸ μέτωπόν ἐπὶ τῆς παλάμης καὶ ἔμεινε σκεπτικὴ.

X. ΑΝΝΙΝΟΣ.

Ὁ ἄνθρωπος ἤθελεν ἔτι μᾶλλον κερδίσει, ἐὰν ἔστεργε νὰ φαίνεται ὁποῖος εἶνε, καὶ δὲν ἐπέμενε προσπαθὼν νὰ φαίνεται ὁποῖος δὲν εἶνε.

Σημειώσεις περί τοῦ

ΕΝ ΓΑΛΛΙΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ BICÊTRE

Τὸ εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων κείμενον ἀρχαῖον νοσοκομεῖον Bicêtre, λαμβάνει ἤδη οὐσιώδεις ἐπιδημιώσεις ἀπορώσας εἰς τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ ὑπὸ ὑγεινὴν ἐποψὴν καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ διακόσμησιν. Τὸ μεγάλοπρεπὲς τοῦτο οἰκοδόμημα εἶναι ἄριστα τοποθετημένον ἐπὶ θέσεως ὑψηλῆς. Εἶναι ὑγεινόν, εὐρύχωρον καὶ καλῶς διηρημένον, ἔχει δὲ τὸ προσόν, ὅτι καίτοι ἐκτὸς μὲν τῶν τειχῶν τῆς μεγαλοπόλεως, ἀλλὰ συνάμα πλησίον ταύτης. Οἰκοδομήθη τῷ 1286 ὑπὸ τοῦ Jean de Pontoise (ἐπισκόπου τοῦ Winchester ἐν Ἀγγλίᾳ). Ἡ περισθεῖσα ὀνομασία Bicêtre εἶναι γαλλικὴ παραφθορὰ τῆς ἀγγλικῆς ὀνομασίας Winchester. Ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου Ε' ἐγένετο κτῆμα τοῦ γαλλικοῦ στέμματος, ὃ δὲ δούξ τοῦ Berry κατέστησεν αὐτὸ λαμπρὸν ἐνδιαιτήμα. Τῷ 1411, διακρούσας τοῦ μεταξὺ τῶν Βουργουνδίων καὶ τῶν Ἀρμανιάκ πολέμου, ἐληλυθὴν ἐπυρπολήθη καὶ ἐγκατελείφθη, τὸ δὲ 1416 ὁ δούξ τοῦ Berry ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τοὺς μοναχοὺς Μονῆς τινος τῆς Παναγίας ἐπὶ ἐπικαρπία. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ' ἐδόθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου, ὅπερ διέθεσεν αὐτὸ ὡς πτωχοκομεῖον. Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον ἐκείνο ἐκρηκτῆθησαν τὸ πρῶτον φρενοβλαβεῖς. «Υπάρχει ἐν Bicêtre, λέγει ὁ Mercier, αἰθουσά τις καλουμένη κρατητήριον. Εἶναι δ' αὖτε εἰκὼν τοῦ ἔθους. Ἐκεῖ ζῶσι βράζοντες ἐν ἀγανακτήσει ἐξ ακόσιοι δυστυχεῖς συνωθούμενοι οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δέ, πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀβλιότητός των, ὑπὸ τῶν κατατρογόντων αὐτοὺς παντοειδῶν ζωφίων, ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας καὶ ὑπὸ τῆς στενοχωρίας. Ἡ θέσις αὐτῶν εἶναι ἐκατοντάκις χειρῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Μεζεντίου βασανιζομένων. Οἱ δικάσται κωφεύουσιν εἰς τὰς παραστάσεις τῶν δυστυχῶν τούτων. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐδολοφόνησαν τὸν φύλακα, τὸν ἱερέα ἢ τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτοὺς χειροῦργον, ἵνα ἐξέλθωσι τοῦ φρενοῦ ἐκείνου καταγωγίου καὶ ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ δημίου». Καὶ ταῦτα μὲν γράφει ὁ Mercier περὶ τῶν ἐν Bicêtre κρατουμένων φρενοβλαβῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκεῖ νοσηλεύοντες ἀσθενεῖς δὲν ἦσαν εἰς πολὺ κρείττονα κατὰστασιν. Κατεκλίνοντο δύο, τρεῖς καὶ ἐνίοτε τέσσαρες ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ καὶ αἱ πλείους τῶν κλινῶν προσήγγιζον ἀλλήλαις. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο τόσον ἀνεπαρκής, ὥστε οἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ δεκτοὶ γινόμενοι κατεκλίνοντο ἐκ περιτροπῆς, οἱ δὲ περιμένοντες τὴν σειράν των ἐκάθηντο ἐπὶ παρακειμένου σκίμποδος.

Ἐν Bicêtre ὑπῆρχε καὶ φυλακὴ κεντρικὴ, διατηρηθεῖσα μέχρι τοῦ 1836. Ἐκεῖθεν ἀνεχώρου

1. Ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς τῶν ἀρχαίων Τυρρηνῶν ἐφόνευσεν τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταδικασμένους εἰς θάνατον δι' ἀσιτίας, ἀφοῦ προηγουμένως προσέδεναν αὐτοὺς ἐπὶ πτώματι.

διὰ τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους φυλακὰς οἱ βαρύνοντες κατὰδικοὶ ἐν εἴδει ἀλύτου ἀλλήλοις προσδεδεμένοι, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχοντο οἱ μέλλοντες νὰ καταπονηθῶσιν. Ἀξίον μνησθῆναι εἶναι καὶ τὸ περιστατικόν, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Bicêtre ἐγένετο τὸ πρῶτον τῇ 15 Ἀπριλίου 1793 ἡ δοκιμὴ ἐπὶ πτώματος τῆς ὑπὸ τοῦ Δ^{ρου} Guillotin ἐπινοηθείσης τελειοποιημένης λαμπητόμου, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἐφευρέτου αὐτῆς φέρει τὴν ὀνομασίαν γκιλοτίνᾳ. Εἰς τὸ ἐν Bicêtre φρενοκομεῖον ἐποιήσατο ἐναρξιν ὁ ἐνδοξος Pinel τῷ 1792 τῆς νέας φιλανθρωπικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς μεθόδου τῆς περιθάλψεως τῶν φρενοβλαβῶν, ἥτις ἐκεῖθεν διεδόθη καθ' ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἐκτενέστερον διελάθμεν ἐν δυοὶ προλαβοῦσι τῆς Ἑστίας τεύχεσιν. Ἀς ἐλπίζωμεν δέ, ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ ἐπὶ πολὺ εἰσεῖται καὶ ἡ Ἑλλάς νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῆς τόσῃ ἐνδικαφερούσης ταύτης κατηγορίας τῶν πασχόντων, ὅτι πράττουσι πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη.

**

Τὸ ἐν Earlswood τῆς Ἀγγλίας

ΑΣΥΛΟΝ ΤΩΝ ΒΛΑΚΩΝ

Τὰ βλέμματα τοῦ περιηγητοῦ, ὃν παρασύρει ἡ φεύγουσα ἀμαξοσειρὶς τοῦ Νοτιο-ἀνατολικοῦ σιδηροδρόμου, προσελκύει ἡ θέα ἡγεμονικοῦ κτιρίου, ὑψουμένου ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Red-Hill. Ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ ἀνὴρ ὄντως φιλάνθρωπος, ὁ διδάκτωρ Reed, μετῆνεγκε τὸ ἄσυλον τῶν ὑπὸ διανοητικῆς ἀμβλύτητος πασχόντων. Ὅτε ὁ ἐξαίρετος οὗτος ἀνὴρ ἵδρυσεν τὸ πρῶτον αὐτοῦ κατὰστημα ἐν Highgate-Hill, ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ πυρὴν τοῦ ἐν Earlswood, τὸ θέμα, ὅπερ τῷ παρέσχον οἱ πρῶτοι οὗς συνήγαγεν ἐκεῖ βλάκες, ἤρκει ὅπως ἀποθαρρύνῃ τὴν σθεναρωτέραν ψυχὴν. «Υπῆρξε περίοδος, ἔλεγε, συγχύσεως, ἀταξίας καὶ τοῦ παραδοξοτέρου θορύβου. Οἱ μὲν εἶχον τεταραγμένην τὴν ὕψιν, οἱ δὲ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ ἀρθρῶσιν λέξιν τινά. Πολλοὶ εἶχον μέλος τι ἢ μὴν τινα τοῦ σώματος παρὰλυτον, πάντες δὲ ἀσθενῆ ἢ βεβλαμμένην τὴν διάνοιαν. Τινὲς ἔτυχον υπερβολικῶν θεωπεύσεων κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν, ἄλλοι τοῦναντίον παρημελήθησαν, καὶ ἄλλοι ὑπῆρξαν ἀντικείμενον κακίστης μεταχειρίσεως. Οἱ μὲν ἐξέβαλλον φωνὰς ἀκαταλήπτους, οἱ δὲ ἐπανίσταντο ἄνευ ἀπορροῆς. Ἐνιοὶ μὲν ἐφάνιντο δυσθύμως ἔχοντες, ἄλλοι δὲ ἀναίσθητοι καὶ ἀπαθεῖς. Ἄλλοι πάλιν ὑπὸ τὸ κράτος νευρικοῦ ἐρσιθισμού διατελοῦντες, ἐξέπεμπον ἀκουσίας κραυγὰς. Ἄλλοι δὲ ἐκρύπτοντο ὅπως ἀποφύγωσι τὸ βλέμμα τοῦ ἐχθροῦ ὑπ' αὐτῶν νομιζομένου ἀνθρώπου. Παράθυρα ἐθρύνοντο, ἀνεστράφησαν φραγμοὶ, καὶ ἐν γένει τὸ πνεῦμα τῆς ἀνταρτίας ἐπεκράτει ἐν τῷ καταστήματι. Πλείστοι, μάρτυρες τῶν ἀπεριγράπτων τούτων σκηνῶν, ἀπεσύρθησαν καταληφθέντες ὑπὸ βαρυτάτης ἀθυμίας, ἄλλοι δὲ

τέλειον ἀπηλπίσθησαν περὶ τῆς ἐπιτυχίας πάσης οἰασθήποτε ἀποπειρας».

Ἐν παραβάλλῃ τις τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο θέμα πρὸς τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἐκούσιον πειθαρχίαν, αἵτινες πρυτανεύουσι σήμερον ἐν τῷ ἀσύλῳ, θὰ δρολογήσῃ ὅτι ἡ παρὰ τοῦ τόπου ἐφειλομένη ἐγγνωσμένη εἰς τὴν μνήμην τοῦ διδάκτορος Reed εἶνε τῶν μέγαν. Τὸ ἄσυλον τοῦτο, ὅπερ διευθύνει νῦν ὁ ἱατρὸς Grabham, δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ οἱ εὐαισθητότεροι τῶν ἀνθρώπων, χωρὶς νὰ φοβηθῶσιν ὅτι θέλουσι δοκιμάσει φρικτὴν ἢ ἀλγεινὴν τινα ἐντύπωσιν. Τὸ πληροῦν τὴν καρδίαν αἰσθημα εἰς τὴν θέαν τῶν ἐν τῷ ἀσύλῳ ζειζομένων εἶνε συμπάθεια μεμιγμένη μετ' οὐ μικρᾶς αἰσχύνης ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι ὁ νόμος τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἀγάπης ἔμεινεν ἀδρανὴς ἀπέναντι τῶν δυστυχῶν τούτων ἡλιθίων μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ ἱατρὸς Reed ἔτεινεν αὐτοῖς φιλάνθρωπον χεῖρα.

Ἐν Earlswood εὐρίσκεται τις οἶκος ἐν μέσῳ οἰκογενεῖας εὐτυχῶς καὶ ἡνωμένης, ὑπερφάνου ἐπὶ ταῖς ἀσχολίαις αὐτῆς καὶ προσηλωμένης εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ φίλους τῆς οἰκογενείας, ἥς τὰ μέλη ζῶσιν ἐν διαρκεί ἁρμονίᾳ, ὃ δὲ βίος αὐτῶν εἶνε γαλήνιος καὶ εἰρηνικός. Διερχόμενός τις τὰς αἰθούσας, τὰς αὐλὰς, τοὺς κήπους, ἀπορεῖ τίνες ἐξ ὧν ἀπαντᾷ εἰσὶν οἱ θεραπευόμενοι, τίνας δὲ οἱ τούτους ὑπερθετοῦντες καὶ αὐτῶν ἐπιμελόμενοι. Ἐξετάζων τις τὰ ἐν τοῖς ἀνοιχθεῖσι κατὰ τὰ τελευτάτα ἔτη ἐργαστασίους κατασκευασθέντα προϊόντα, ἐνθα φιλοτεχνοῦνται παντὸς εἶδους βιομηχανίαι, ἐκπλήσσεται ἐπὶ τῇ ἀγχινοίᾳ καὶ πρακτικῇ ἱκανότητι, ἣν δεικνύουσιν οἱ ταῦτα κατασκευάζοντες. Ψῖαθοι καὶ τάπητες κατασκευάζονται ἐν ἐνὶ τῶν ἐργαστασίων τούτων. Ἐν αὐτῷ βλέπει τις τινὰς μὲν ἀσχολουμένους εἰς τὸ νὰ πλέκωσιν ἐπιτηδεῖας ἵνας τῶν κοκοφοινίκων, ἄλλους μεταβάλλοντας κεχρωματισμένα μαλλία εἰς ὠραίους τάπητας τῆς οἰκίας. Συγχρόνως πέριξ τῆς αἰθούσης ἑτεροὶ κάθηνται πρὸς τοὺς τοίχους, συναθροίζοντες καὶ διαχωρίζοντες τὰ ὑπὸ τῶν πρῶτων τιθέμενα εἰς χρῆσιν ὕλικά. Εἰς ἐπόπτης καὶ εἰς προγυμναστὴς μένουσι πάντοτε αὐτόθι, ὅπως ὀδηγῶσι καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νοθετῶσιν αὐτοὺς ἡπίως. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι, οἱ νομιζόμενοι ἐσθασμένοι, ἀναβιοῦσι, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν, ἅπερ ὑπελάμβανέ τις ἄνευ ψυχῆς, φαίνονται ὡς ἀνευρίσκοντα αἴφνης αὐτὴν, ἅμα ὡς ἀκούσῃ τοὺς εὐμενεῖς λόγους τοῦ προέσταμένου καὶ ἀποκριθῶσιν εἰς ὅσα ἀπευθύνει αὐτοῖς ἐρωτήματα. Εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους οὔτε κακία, οὔτε πανουργία ὑπάρχει. Βεβαίως παραδείγματα τινα φαίνονται ἀποτελοῦντα ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος, ἐξ ὧν ἐνὸς ἢ δύο ἡδυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν, ἀλλ' ἀγαθὴ φύσις, ἀνεπίδεκτος μνησικακίας, καὶ βραδεία ἀντίληψις, συνδυαζομένη μετὰ θρέξεων καὶ εὐπειθείας παιδικῆς, εἰσὶν ἐν

γένει τὰ διακριτικὰ γνωρίσματα, τὰ ἀποκαλυπτόμενα ὑπὸ τὴν θαυμαστὴν ἁρμονίαν, τὴν ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Earlswood ἐπικρατοῦσαν.

Μεγάλῃ ἐξεδηλώθη χαρὰ ὅτε εἰσῆλθόμεν ἐν τῷ ἐργαστασίῳ τῶν ὑποδηματοποιῶν. Οἱ καταγινόμενοι περὶ τὸ στῖλβωμα τῶν ὑποδημάτων βλάκες εὐρίσκοντο πάντες κατὰ σειράν, φέροντες χιτωνίσκον ἐξ ἐρυθρᾶς φλανέλας καὶ μαύρην ἐμπροσθέν. Εἰργάζοντο δραστηριότατα, κρατοῦντες ἐν μὲν τῇ μιᾷ χειρὶ τὴν ψήκτραν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ὑπόδημα, καὶ ἔχοντες χαμαὶ ἐνώπιόν των τὴν βαφήν. Καὶ οἱ ἐπιδιορθόνοντες αὐτὰ ἦσαν οὐχ ἥττον ἐνησχολημένοι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἀρχιυποδηματοποιοῦ.

Τὰ ἐν τῇ σπουδαίᾳ ταύτῃ πλευρᾷ τοῦ καταστήματος ἱδρυμένα ἐργαστήρια ἔχουσιν ἕκαστον χωριστὴν αἶθουσαν, οἱ δὲ τρόφιμοι εἰσὶ τοποθετημένοι ἐν αὐταῖς συμπόνως πρὸς τὴν ἱκανότητα καὶ κλίσιν ἕκαστου. — Ποῦ μὲν βλέπει τις ἐργαστήριον, ἐνθα κατασκευάζονται κάνιστρα, ποῦ στρωματοποιεῖον, ἐδῶ τὸ τμήμα ῥαπτικῆς, ἐν ᾧ οἱ ἐξ ἀμβλύτητος νοητικῆς πάσχοντες ῥάπτουσι τὰ ἐξω κοπτόμενα φορέματα τῶν ἀνδρῶν, ἀλλαχοῦ πλυντήριον, ἐνθα οἱ αὐτοὶ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ καταστήματος ἐκτελοῦσι διὰ ἀφορὰ ἔργα, ἀφιέμενα ἀλλαχοῦ εἰς τὰς χεῖρας τῶν γυναικῶν, ποῦ ἐπιπλοποιεῖον, ἐν ᾧ ἡλιθίος τις ἐπεδείξατο ἡμῖν τὰς τελειοποιήσεις ἐργαλειοθήκης, ἣν μόλις εἶχεν ἀποπερατώσει, ποῦ σχολεῖον, ἐνθα ἐδιδάσκοντο νὰ συλλαβίζωσι, ποῦ ἄλλα σχολεῖα, ἐν οἷς οἱ ἀμβλύνοες οὔτοι ἐμάνθανον βραδέως νὰ γράφωσι, σχηματίζοντες τὰ γράμματα αὐτῶν τῇ βοηθείᾳ τεμαχίων ξύλων ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένων.

Διήλθμεν κατὰ σειράν ἀπάσας τὰς αἰθούσας ταύτας. Πανταχοῦ ἐβασίλευεν ἡ εὐθυμία καὶ ἔλαμπον ἀκτῖνες τινὲς διανοίας.

Καθ' ὃν χρόνον περιηρχόμεθα ἐπισκεπτόμενοι τὰ ἐργαστήρια καὶ σχολεῖα, παρατηροῦντες πανταχοῦ τὴν αὐτὴν εὐχάριστον πειθαρχίαν, τὴν αὐτὴν ἐκφρασιν χαρᾶς ἐπὶ τῶν μορφῶν τῶν θεραπευομένων, ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἐσήμανε καὶ ἐλάβομεν τὴν πρὸς τὸ μαγεῖριον ἄγουσαν.

Πλείστοι εὐρίσκοντο ἥδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἡδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερρον δὲ φαίχουρον

Τὸ βραστὸν ἢ ψητὸν βόειον κρέας, τὸ πρό-
βειον, τὰ ζυμαρικά τοῦ Yorkshire, ἢ σάκχαρις,
ἢ ὄρυζα, ὁ ἄρτος εἰσὶν ἡ συνήθης τροφή, ἔπαιντα
δὲ τὰ εἶδη ταῦτα εἰσὶν ἀρίστης ποιότητος.

Ὅτε εἰσῆλθοντες εἰς τὸ ἐστιατόριον, οἱ συν-
δαιτυμόνες ἀμφοτέρων τῶν φύλων παρεκλήθησαν
εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους αἱ κόραι καὶ
αἱ γυναῖκες, ἐξ ἑτέρου δὲ οἱ νέοι καὶ οἱ ἄνδρες.
Ἐπιτηρητὴς ἱστάμενος εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστης
τραπέζης ἐπιβλέπει τὴν τάξιν. Εἰ καὶ τινες τρώ-
γουσιν ἀπληστως, οὐδὲν δυσάρεστον τὸ βλέπειν
αὐτοὺς λαμβάνοντας τὴν τροφήν των. Εἰς τοὺς
λαυμάργους τούτους παραθέτουσι κρέας εἰς λε-
πτότατα κεκομμένον τεμάχια καὶ γεώγηλα πε-
πισμέννα, ἵνα αἱ συνέπειαι ἀτελοῦς πέψεως ὧσιν
ὅσῳ τὸ δυνατόν ἀβλαβέστεραι. Ἡ προσευχὴ ψάλ-
λεται πρὸ τοῦ δείπνου, οἱ δὲ δικιτῶμενοι λαμ-
βάνουσιν ἐν αὐτῇ μέρος ὁμοθυμαδόν. Καίτοι τὸ
ὑδὼρ εἶνε τὸ κοινὸν ποτὸν, οὐχ ἥττον δίδεται
ζυθὸς εἰς ὅσους ἠθελε διατάξαι τοῦτο ὁ ἱερεὺς.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Earlswood δύνανται νὰ δι-
αιρεθῶσιν εἰς τρεῖς τάξεις, εἰς τοὺς μὴδὲν πλη-
ρώνοντας ἄλλ' ἐκ φιλοanthropίας εἰσκαγομένους,
εἰς τοὺς πληρώνοντας μέρος μόνον τοῦ τιμημα-
τος εἴτε ὑπ' αὐτῶν εἴτε ὑπὸ οἰκείων των, κατὰ
τὸ ὑπὸ τοῦ γραφείου τοῦ καταστήματος ὁρίζο-
μενον ποσόν, καὶ ἐν τέλει εἰς τοὺς ἀνήκοντας εἰς
οἰκογενεῖας ἱκανῶς εὐπόρους καὶ πληρώνοντας ὁ-
λόκληρον τὴν τιμὴν τῆς οἰκοτροφίας. Ἐκ τού-
των τινες μὲν ἀπαρτίζουσι τὰς λεγομένας
«chambres», ἢ ἐταιρικοὺς κοιτῶνας, ἄλλοι δὲ
ἔχουσιν ἑλισσόμενον ἰδιαιτέρον θάλαμον καὶ ὑπηρε-
την δι' ἀτομικὴν αὐτῶν ὑπηρεσίαν. Συνδειπνοῦσι
πολλάκις ἀνὰ δέκα ἢ δώδεκα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ
μόνοι, ἐὰν ἤθελον τοιοῦτοτρόπως συμφωνήσαι.
Δίδονται δὲ αὐτοῖς χειρόμακτρα, φιάλαι, ἀλα-
τοθήκη καὶ πάντα τὰ χρειώδη μικρὰ πράγματα,
ἅτινα τίθενται ἐπὶ καταλλήλως ὑπὲρ-επισμένης
τραπέζης.

Ἐκ τῆς τελευταίας ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς
τῶν φρενοβλαβῶν ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἐβδομαδιαία
δαπάνη δι' ἕκαστον τρόφιμον τοῦ Earlswood
τυγχάνει οὕσα πολὺ ὀλιγωτέρα ἢ ὅσον θὰ ἔφραν-
τάζοντο αὐτὴν οἱ παρατηροῦντες τὴν ἄνεσιν καὶ
πολυτέλειαν, αἵτινες ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ κατα-
στήματι. Ἡ ἑκθεσις αὐτὴ ἀναβιβάζει αὐτὴν εἰς
13 σελίνια καὶ 5 πέντας, ἐνθ' εἶναι 1 λίρα, 6 σε-
λίνια καὶ 2 δην. κατὰ κεφαλὴν καὶ καθ' ἐβδο-
μάδα ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τῆς Βηθλεὲμ, μία δὲ λί-
ρα, 19 σελ. καὶ 4 3/4 δην. ἐν τῷ βασιλικῷ ἀ-
σύλῳ τοῦ Marlborough.

Μετὰ τὸ δείπνον οἱ τρόφιμοι ἐξῆλθον εἰς πε-
ρίπατον καὶ παρεδόθησαν εἰς διάφορα παίγνια
ἐν τῷ εὐρυχώρῳ περιβόλῳ, οὗ ἐν μέσῳ ὑψοῦται
τὸ ἄστυλον τοῦτο, καὶ δι' οὗ ἐπικοινωνοῦνται τῇ
γενναϊότητι τῶν ἰδρυτῶν αὐτοῦ. Διατρέχει τις
ἐκτασιν 7 ἕως 8 μιλίων ἐν μέσῳ τεχνητῶν ὁ-

δῶν καὶ περιπάτων, δημιουργηθέντων ὑπὸ τῶν
οἰκοτρόφων τοῦ καταστήματος, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ
τῶν ὁρίων αὐτοῦ.

Εἴτα ἐπεσεφύθημεν τὰ ὑπνωτήρια, ἐν οἷς ἐπὶ
τοῦ προσκεφαλαίου ἐκάστης κλίνης τῶν μικρῶν
κορασιῶν ἔκειτο πλαγγὼν, ἣτις ἐφαινότο περιμέ-
νους τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου τῆς νεαρᾶς αὐτῆς δε-
σποίνης· τὸ νοσοκομεῖον, ἐν ᾧ δυστυχῆς νεανίς
ἀπέθνησκεν ἐξ ἐπιληψίας, ὑπ' ἧς προσεβλήθη τὴν
αὐτὴν πρῶτον, ἐνθ' ἐφαινότο εὐτυχῆς καὶ εὐ-
χουσα, τὸν λαχονόκητον καὶ τὸν τῶν ἀνθέων,
ἐνθ' αἱ τρόφιμοι εἰργάζοντο, καὶ ὧν ἐν τῷ πρῶ-
τῳ δαυκίᾳ εἶχον φυτευθῇ ὑπὸ ἡλιθίου τινος το-
σοῦτον τεχνιέντως, ὥστε τὸ σύνολον αὐτῶν ἀ-
πετέλει τερπνὸν σχέδιον, καὶ τελευτήον τὴν ἑ-
παυλιν, ἐν ᾗ ἄλλοι ἤμελλον τὰς ἀγγελάδας καὶ
παρεδίδοντο εἰς τὰς συνήθεις ἐνασχολήσεις τοῦ
ἀγροτικοῦ βίου.

Ἐν διαστήματι μιᾶς ἡμέρας δαπανωμένης ἐν
Earlswood ἀποκτᾷ τις πλήθος γνώσεων, αἵτινες
διεφεύγουσιν ὅλας τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας, ἐκ
δὲ τῶν παρατηρήσεων, αἱ δὲ ἐπισκεπτόμενος λαμ-
βάνει ἀπορρήτην νὰ ποιήσῃ, συνάγει πλεῖστα ὅσα
τεκμήρια τοῦ θρυμασίου συστήματος, ὅπερ διέ-
πει τὸ προκείμενον κατὰστημα, καθὼς καὶ τῶν
ἀνεκτιμήτων εὐεργετημάτων τῶν ὑπὸ τοῦ ἰδρυ-
τοῦ αὐτοῦ εἰς μίαν τῶν μᾶλλον τεθλιμμένων
τάξεων τῆς κοινωνίας παρεχομένων. Ν. Ρ*

Τὴν ἐπομένην βραχεῖαν ἀφήγησιν περὶ τῶν τελευταίων
στιγμῶν τοῦ Κοραῆ ἐρανίζομεθα ἐξ ἀξιολόγου βιογραφίας
τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ Γένους, ἣν προτάσσει τῆς ἀρε-
τῆς ἀρεταμένης ἐκδόσεως τῶν «Μετὰ θάνατον εὐρεθέντων συγ-
γραμμάτων» τοῦ ὁ σοφὸς αὐτῶν ἐκδότης κ. Α. Ζ. Μάμου-
κας. Σ. τ. Δ.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΑΕΕΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

... Κλινικοπετὴς ἐπὶ δεκαεννέα ἡμέρας ὑπέ-
φερον, ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς χριστιανὸς, ἐν πλή-
ρει ἀταραξίᾳ καὶ ἡρεμίᾳ ψυχῆς τὰς ἀπὸ τῆς πτώ-
σεως ὁδύνας. Παρκαμυθίαν εὐρίσκειν εἰς τὴν συνεχῆ
ἀπαγγελίαν τοῦ 136 ψαλμοῦ, ἐν ᾧ ἐκδηλοῦται
ἡ τε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν πατρίδα ἀγάπη παν-
τὸς εὐσεβοῦς καὶ ἡ ἐγκάρδιος εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἀ-
ποκαταστάσεως ἀναξιοπαθοῦσης πατρίδος. Πα-
ρέδωκε δὲ εἰς τὸν Πλάστην τὸ πνεῦμα τῇ 25
Μαρτίου (6 Ἀπριλίου) 1833 Πατρίς τελευταίαν
λέξιν εἰπὼν, καὶ ἅμα εἰς τὴν παρὰ τῷ κλινιδίῳ
αὐτοῦ ἀπληρωμένην εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους ἐμ-
βλέψας.

Τὸ ἱστορικὸν περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ τελευ-
τᾷ ἐκφωνηθείσης λέξεως Πατρίς κατέστησέ μοι
γνωστὸν ἐν Χίῳ κατὰ τὸ 1877 ὁ συμπατριώτης
καὶ φίλος μου Κωνσταντῖνος Ι. Πιτζίπιός. Οὗτος
διηγήθη μοι τάδε: «Ἦτο ἡ σειρὰ μου νὰ διανυ-
κτερεύσω. Εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς
περὶ λύχνων ἀφράς. Ἠρώτησέ με ἂν ἐδείκνυσα.—
Ἐρχομαι, τῷ ἀπεκρίθην, ἀπὸ τοῦ δείπνου.—
Καλὰ, εἶπεν· ἂν τυχὸν πεινάσης, ἐκεῖ (δείξας τὸ

ἐρμάριον) ὑπάρχει πρόσφατον ρυζόγαλα· (τοῦτο,
προσθέτει ὁ Πιτζίπιός, ἦτο ἀρεστὴ τῷ Κοραῇ
τροφή), ἀνοιξε καὶ φάγε ὅσον θέλεις. Παρήλθον
ἐν τῷ μεταξὺ ἱκαναὶ ὥραι καὶ ὁ ἀσθενὴς ἐφαι-
νετο ἡσυχος· ἐγὼ δὲ διὰ νὰ μὴ καταληφθῶ ὑπὸ
ὕπνου, ἔλαβα εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίον ἐξ ἐκείνων,
τὰ ὅποια εἶχεν εἰς κατ'ἡμερινὴν χρῆσιν, καταφορ-
τωμένον μὲ ἰδιοχείρους σημειώσεις. Αἶφνης τὸν
ἤκουσα νὰ ἐκφωνήσῃ τὴν λέξιν Πατρίς. Ἐξ ὑπο-
νοίας μὴ δὲν εἶχον ἀντιληφθῇ ἀκριβῶς, ἀφῆκα
ἀμέσως τὸ βιβλίον· τὸν ἐπλησίασα ἡρέμα καὶ ἡ-
ρώτησα—Θέλετέ τι; καὶ τί;—Πατρίς, καὶ πάλιν
ἀνεφώνησε· καὶ ἅμα, εἰς τὴν ἐν τῷ αὐτῷ δω-
ματίῳ ἀπληρωμένην εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους ἐμ-
βλέψας—Νά! αὐτὸς ἦτο ὁ ἄνθρωπος, εἶπε, καὶ
ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ».

ΙΝΔΙΚΗ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ τελευταῖον ἐμφανισθεὶς κο-
μήτης ἔλαμπεν ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ λάμπει, εἰς ἀν-
ταποκριτὴς τῆς Ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος «En-
terprise» μετέβη εἰς συνάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ
Sam ἐκ τῆς Ἰνδικῆς φυλῆς τῶν Pintes, ἵνα ζη-
τήσῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ τοῦ παραδόξου ἁ-
στρου.

Ὁ ἀρχηγὸς ἀπήντησεν εὐκρινῶς ὅτι αὐτὸς
μὲν δὲν ἦτο ἐπιστήμων τῶν οὐρανίων πραγμά-
των, ὑπεσχέθη ὅμως τῷ περιηγητῇ νὰ φέρῃ αὐ-
τῷ προσεχῶς γέροντα ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ ἀμειώ-
σαντα τὸν μακρὸν αὐτοῦ βίον εἰς τὴν μελέτην
τῶν οὐρανίων φαινομένων, καὶ εἰσδύσαντα βαθείως
εἰς ἅπαντα τὰ μυστήρια τῆς φύσεως.

Μεθ' ἡμέρας τινὰς ὁ ἀρχηγὸς Σάμ, πιστὸς εἰς
τὸν λόγον τοῦ παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀνταποκρι-
τὴν, συνοδευόμενος ὑπ' ἑνὸς γέροντος Ἰνδοῦ πλή-
ρους ρυτίδων καὶ πολιοῦ, ὅστις, πληροφορηθεὶς
περὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ λευκοῦ, ἤρξατο καπνίζων
σιωπηλῶς ἐν σιγάρῳ, ἀκολουθῶν δὲ ὑπόδεικναι νὰ
ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν τοῦ ἀκροατοῦ του,
ἀποκαλύπτων αὐτῷ, εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν ὑπο-
φερτῇ, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μακρῶν αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς φύσεως μελετῶν.

Ὁ ἥλιος, εἶπε, κυβερνᾷ τὸν οὐρανόν. Εἶνε ὁ
«big» αὐτοῦ, ὁ ἀρχηγός. Ἐχει σύζυγον τὴν σε-
λήνην, καὶ τέκνα τοὺς ἀστέρας, ὅσους δὲ δυνηθῇ
νὰ καταλάβῃ ἕνα τῶν ἀστέρων τούτων, τὸν τρώ-
γει. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ἀστέρες φοβοῦνται μεγά-
λως αὐτὸν, διὸ ἅμα τὸν ἰδῶσιν ἐμφανίζομενον
τὴν πρῶταν εἰς τὸν ὁρίζοντα γίνονται εὐθὺς ἁ-
φαντοί, καὶ δὲν ἐπανέρχονται εἰμὴ ἅμα ὁ φοβε-
ρὸς αὐτῶν πατὴρ ἐτοιμάζεται νὰ δύσῃ.

Ἐν τοῖς ἐγκάτοις τῆς γῆς εἰς ἄγνωστον βά-
θος ὑπάρχει μεγάλη ὀπὴ χρησιμεύουσα εἰς τὸν
ἥλιον ὡς κλίνη, ἐν αὐτῇ δὲ εἰσδύει καὶ διέρχε-
ται τὴν νύκτα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εἶνε παρ-
πολὺ μέγας, ὥστε νὰ δύναται νὰ στραφῇ ἐν τῇ
ὀπῇ ταύτῃ, ἀναγκάζεται, ἅμα τελειώσῃ τὸν ἐλα-

φρὸν ὕπνον του, νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέ-
ρους, καὶ ἰδοὺ διατί φαίνεται τὸ πρῶτ' εἰς τὴν
Ἀνατολήν. Πάραυτα δὲ ἀρχεται διατρέχων τὸ
διάστημα τοῦ στερεώματος, ὅπως ἀποπειραθῇ
νὰ συλλάβῃ ἀστέρα τινὰ καὶ γευματίσῃ δι' αὐ-
τοῦ. Δὲν βλέπομεν εἰμὴ ἐν μόνον μέρος τοῦ ἡ-
λίου. Τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ σχῆμα εἶνε τὸ τοῦ ὄρεως,
ἢ τῆς σάρας, ἀλλὰ δὲν δεικνύει ἡμῖν τὴν κεφα-
λήν του καὶ δὲν ἀφίνει νὰ βλέπωμεν εἰμὴ τὴν
κοιλίαν του, ἣτις εἶνε κατὰφορτος ἐκ τῶν ἀστέ-
ρων, οὓς κατεβρόχθισεν. Ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἡ σε-
λήνη, κοιμάται ἐν τῇ αὐτῇ ὀπῇ, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς,
ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ σύζυγός της τῇ ἐμπνέει πολὺν τρώ-
μον φεύγει μικρὸν μετὰ τὴν ἄφιξίν του, πρὸ
πάντων ἐὰν τύχῃ ὧν εἰς τὰς κακὰς ὥρας του.

Ἡ σελήνη ἔχει πολλὴν στοργὴν πρὸς τὰ τέ-
κνα αὐτῆς, τοὺς ἀστέρας, καὶ δὲν αἰσθάνεται με-
γαλειτέραν χαρὰν ἢ νὰ περιπατῇ μετ' αὐτῶν.
Καὶ οἱ ἀστέρες ἀφ' ἑτέρου λαμβάνουσι θάρρος διὰ
τῆς παρουσίας της καὶ προσμεσιδῶσιν αὐτῇ δια-
βαινώσῃ. Ἀλλ' ὅμως ἀδυνατεῖ νὰ ἐμποδίσῃ ὁ-
πως εἰς ἀστὴρ μὴ καταβροχθισθῇ ἅπαξ τοῦ μη-
νὸς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, διότι οὕτω διέταξεν ὁ Πα-
τὴρ, τὸ μέγα πνεῦμα, ὅπερ ὑπάρχει ὑπεράνω πάντων
τῶν ὄντων. Ὅταν ἐν τῶν τέκνων αὐτῆς φαγω-
θῇ, ἡ μήτηρ σελήνη ὑφίσταται μεγίστην θλίψιν
καὶ πενθεῖ, χρωματίζουσα τὸ πρόσωπον αὐτῆς
μέλαν. Ἀλλὰ βαθμυδὸν ἡ θλίψις κατευναζεται,
τὸ μέλαν χρῶμα ἐξαλείφεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον,
καὶ τέλος ἡ μήτηρ σελήνη ἐμφανίζεται ἀκτινο-
βόλος καὶ ἔννευ καλύμματος. Δυστυχῶς τοῦτο
δὲν διαρκεῖ πολὺν χρόνον, καθότι ὁ ἥλιος τρώ-
γει μετ' ὀλίγον ἕτερον ἀστέρα, ἡ δὲ σελήνη ἐπα-
ναλαμβάνει τὸ πένθιμον αὐτῆς χρῶμα.

Τοὺς συνετοὺς τούτους λόγους ἀπαγγέλλας ὁ
σοφὸς Ἰνδὸς, ἤρχισε καπνίζων αὖτις τὸ σιγάρῳ
του· παρατηρήσαντος δὲ αὐτῷ τοῦ ἀνταποκρι-
τοῦ, ὅτι οὐδὲν εἶπε περὶ κομῆτου, ἐξηκολούθησε
λέγων:

«Συμβαίνει πολλάκις ἵνα ὁ ἥλιος μὴ δράξῃ ἀ-
στέρα τινὰ ὁλοσχερῶς. Οἱ ὁδόντες αὐτοῦ δὲν
συλλαμβάνουσιν εἰμὴ ἄκρον τι τοῦ σώματος τοῦ
παιδίου καὶ σχίζουσιν αὐτό. Τὸ ἀκρωτηριασθὲν
ἄστρον καθίσταται παράφορον ἐκ τοῦ πόνου καὶ
ἀρχίζει νὰ τρέχῃ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ταχύτητι, ἀ-
φίνον ὀπισθὲν του αἰμοσταγὴ ἵχνη. Εἶνε τὸ αἶ-
μα, ὅπερ ῥέει ἐκ τῆς πληγῆς του. Ὁ τρόμος αὐ-
τοῦ εἶνε τοιοῦτος, ὥστε κρατεῖ τὴν κεφαλὴν
σταθερῶς ἐστραμμένην πρὸς τὸν ἥλιον, ὅπως ἐ-
πιβλέπῃ κάλλιον τὰς κινήσεις του».

Οὕτω ἐπερατώθη τὸ ἀστρονομικὸν μάθημα
τοῦ χαλκόχρου φιλοσόφου. Ὁ ἀνταποκριτὴς ἐξέ-
φρασεν αὐτῷ γενναίως τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ
τῆς προσφορᾶς ἡμισείας δωδεκάδος γαλετών
(craekers) καὶ ἐνὸς τεμαχίου καπνιστοῦ λαρ-
δίου.

ΕΛΕΝΗ *

Σὲ κήπου γάμα, δένδρο τρυφερό,
Μὴ μυχθαλίᾳ 'μεγάλον' ὅλη χάρι.
Μὲ ἡλίου γάμα, μὲ πολὺ νερό
Λουλούδιασε τὸ κάθε της κλωνάρι.
Κ' ἡ ἄνοιξι τὴ βρῆκε ἀνθισμένη
Τὴ μυχθαλίᾳ...

Τὴν ἔλεγον 'Ελένη!

"Ομῶς μὴ νύκτα γέρι φθονερὸ
Πρόνισε τοῦ κήπου τὸ καμάρι.
'Απάνου 'ς τοῦ ἀνθοῦ του τὸν καιρό...
Κι' ἀπλώθηκε σὲ μνήματος χορτάρι
Νυφούλα 'ς τὰσπαρα τάνθη της 'ντυμένη
'Η μυχθαλίᾳ...

Τὴν ἔλεγον 'Ελένη!

25 'Οκτωβρίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

* Ἐγγράφη ἐπὶ τῇ θανάτῳ τῆς κόρης 'Ελένης Λεβιδίου.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ Κ* Ἀ ἦτο ἐπιθάνατος. Ἡ γραῖα θεία της ἐσκέπτετο νὰ στείλῃ νὰ φέρῃ τὸν ἱερέα. Οὔτε ὠμίλει πλέον, οὔτε ἤκουεν, οὔτε ἔβλεπεν.

Ἐκρουσαν ἐλαφρὰ τὸν κώδωνα.

— Τίς εἶνε; ἠρώτησεν αἴφνης ἐκείνη μὲ φωνὴν ἀσθενή.

— Εἶνε ἡ ῥάπτρια τῆς κυρίας, ἀπεκρίθη ἡ θαλαμηπόλος· φέρει τὰ φορέματά σας διὰ νὰ τὰ δοκιμάσητε.

— Ἀς ἔλθῃ, εἶπεν ἡ Κ* Ἀ.

Τὴν ἐσήκωσαν, καὶ ἐδοκιμάσθησαν δύο φορέματα. Ἡ δοκιμὴ δὲ αὕτη διήρκεσε δύο ὅλας ὥρας. Ἀπέβλεπε δὲ ἐνδεδυμένη πρὸς δοκιμασίαν τὸ δεύτερον φόρεμα, τὸ βελούδιον, λέγουσα·

— Τὸ βελούδιον εἶνε ὠραῖον, ἀλλὰ πολὺ βαρὺ.

Παρά τινι τοκογλύφῳ:

Ἡ κυρία ἐπιστρέφει σύρουσα ἐκ τῆς χειρὸς τὸν μικρὸν Ἀλέκον, ὅστις κλαίει ἀπαρηγόρητα.

— Πάλι κλάματα; φωνάζει ὁ πατήρ.

— Τὸ παλιόπαιδο, ἄξιζε νὰ τὸ δειρὴ κανεῖς. Φαντάσου, φίλε μου, ὅτι 'ς τὸ ζαχαροπλαστεῖον ἄρπαξε κρυφὰ μὴ πᾶστα ἅμα εἶδε πῶς δὲν τὸν ἔβλεπεν.

— Ἀ, Ἀλέκο, τ' εἶν' αὐτά; λέγει ὁ πατήρ· δὲν κάνεις καλὰ νὰ κλέπτῃς. . . ἀπὸ τώρα.

Τὸ ὄνειρον τῶν νεανίδων:

Ἐν ἡλικίᾳ δεκαἑξέτων τὸ ὄνειρόν των εἶνε νὰ νυμφευθῶσι πρίγκιπα· ἐν ἡλικίᾳ δεκαοκτώ, ὑπουργόν· ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι, νομάρχην· ἐν ἡλικίᾳ 22 δικηγόρον ἢ γραμματέα ὑπουργείου, 25 συμβολαιογράφον, 28 ὁποιονδήποτε, 30 . . . ὁτιδήποτε.

Γνώμη γεωργοῦ: Εἰς πατὴρ εἰμ.πορεῖ νὰ θρέ-

ψῇ δώδεκα τέκνα, καὶ δώδεκα τέκνα δὲν δύναται νὰ θρέψωσιν ἓνα πατέρα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Αὐστρίας Χάιμερλε εὐρέθη πινακίς, ἐφ' ἧς ἦτο ἐπιγεγραμμένη ἀραβικῇ τῇ παροιμία ἐν μεταφράσει ἔχουσα οὕτω:

«Πολλὰς ὀλίψεις θέλεις ἀποφύγει ἐὰν ἐπιμελῶς ἐπιτηρῇς τὰς κινήσεις τῆς γλώσσης σου».

*** Ἐὰν ἀγοράζῃς τὰ περιττὰ, ταχέως θὰ ἀναγκασθῇς νὰ πωλήσῃς καὶ τὰ μᾶλλον ἀναγκαῖα.

*** Ἀληθῶς διὰ τῆς φρονήσεως δὲν δυνάμεθα νὰ προλάβωμεν πᾶν δυστύχημα· ἀλλ' ἡ ἔλλειψις φρονήσεως πολλάκις παράγει τὰ καθ' ἡμῶν ἐνσκήπτοντα δυστύχηματα. (Ἰσπαν. λόγιον).

*** Ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν ζωὴν, μὴ σπαταλᾷς τὸν καιρόν· διότι αὐτὸς εἶνε τὸ ὕψισμα, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται ἡ ζωὴ. (Φραγκλῆνος).

*** Πᾶν αἶσθημα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ αὐτὸ τὸ εὐγενέστατον, ὅταν δὲν μένῃ ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ προσήκοντος, ὅταν δὲν διευθύνεται ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ τῆς κρίσεως, ἐκφυλίζει εἰς ὑπερβολὴν, μεταβάλλεται εἰς ἐλάττωμα. (Σκ. Βυζάντιος).

*** Ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ ἀφανεῖ διάπραξις οὐδὲν πλέον εὐρίσκει σήμερον θιασώτην. Στερούμεθα ἐντελῶς τῶν ἀστικῶν ἐκείνων ἀρετῶν, δι' ὧν οἱ μεγάλοι τῆς ἀρχαιότητος ἄνδρες ὑπερέβαινον τὴν πατρίδα, λαμβάνοντες θέσιν ἐν τοῖς ἐσχάτοις, ὅταν δὲν ἦσαν πρῶτοι. Νόσος τῆς σήμερον εἶνε ἡ φιλοπρωτία. Ὅπως στηρίζομεν τὴν κοινωνίαν οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν στήριγμα ἢ τὸν ἐργασμόν· ἕκαστος εἰς μόνον ἐκυτὸν πιστεύει.

Δυστυχῆς ἡ χώρα ἡ οὕτω διακειμένη! Τὰ ἔθνη, ὡς καὶ τὰ ἔτομα, τὴν ἰσχύον αὐτῶν ὕλην ἀρύονται ἐκ μεγάλων αἰσθημάτων. Τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ εἶνε αἱ πεποιθήσεις του· ἡμεῖς ἀντὶ πεποιθήσεων ἔχομεν συμφέροντα. Ὅταν ἕκαστος μόνον περὶ ἐκυτοῦ σκέπτεται καὶ εἰς ἐκυτὸν μόνον πέποιθε, πῶς θέλετε νὰ ὑπάρχῃ πολιτικὸν θάρρος, ἀφοῦ ὅρος ἀπαράιτητος τῆς ἀρετῆς ταύτης εἶνε ἡ αὐταπαρησία; (Βαλζάκ).

*** Ἡ κατὰ τὸν ἐνεργητικὸν βίον ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται πολὺ περισσότερον ἀφ' ὅ,τι ἐν γένει νομίζομεν ἐκ τῆς τοῦ σώματος ὑγιείας. Δύναται βεβαίως νὰ ὑπερεκτιμηθῇ ἡ φυσικὴ ἀνατροφή, ἀλλ' ἀναμφίβολον ὅμως ὅτι ἀναγκαιότατον εἶνε νὰ ἀποκτήσωσιν οἱ νέοι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων καὶ τὴν εὐκαμψίαν τῶν μελῶν των. Δυστυχῶς ἡ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ἀνατροφή πολλάκις παραλείπει τὴν ἀνάγκην ταύτην, καὶ καθ' ἑκάστην ἐξέρχονται τῶν σχολείων νέοι ἐνήμεροι μὲν εἰς τὴν τῶν ἀρχαίων σοφίαν, ἀλλ' ἀγνοοῦντες ἐντελῶς τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν. (Σμαῖλς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΛΛ Μετὰ ποίας Οαυμαστῆς δραστηριότητος προβαίνουσιν αἱ ἐργασίαι εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς μαρτυρεῖ τὸ ἐπόμενον γεγονός τοῦ συνοικισμοῦ ὁλοκλήρου πόλεως ἐν διαστήματι τεσσάρων μόνον ἡμερῶν, ὅπερ ἀναγινώσκουμεν ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι.

Πρὸ τινος χρόνου γέρων μεταλλουργὸς καλούμενος Redpath εὗρεν ἐπὶ τῶν λόφων τοῦ Dakota, εἰς δέκα περίπου μιλίων ἀπόστασιν τῆς πόλεως Deadwood, μεγάλους ὄγκους βραχώδεις, ὧν τε μᾶχια ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ὑποθέτων ὅτι εἶνε καθαρὸς γαιάνθραξ. Τὰ τεμάχια ταῦτα ἔδωκε πρὸς ἀνάλυσιν, εὐρέθη δὲ ὅτι περιεῖχον ἱκανὸν ποσὸν ἀργύρου κατὰ τόνον. Ἐπέδειξεν εἴτα ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους μεταλλωρύχους τοῦ Κολοράδο, οἵτινες ἐβεβαίωσαν ὅτι οἱ ὄγκοι ἐκεῖνοι ἦσαν πράγματι ἀργυροῦχοι, καὶ ἐζήτησαν νὰ μάθωσι τὸν τόπον, ἐξ οὗ προήρχοντο.

Τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ ἀνακάλυψις, ἦτο μέχρι τοῦδε ὅλως ἀνεμετάλλευτον. Οὐδεμία ὁδὸς ἔφερεν ἐκεῖσε, οἱ δὲ πρῶτοι μεταλλωρύχοι, οἵτινες ἐσπευσαν ἐκεῖ, μετέβησαν πεζοὶ ἢ ἑφιπποί. Ἐπανήλθον κομίζοντες τεμάχια τοῦ πολυτίμου μετάλλου, πᾶραυτα δὲ ἀθρόοι ἤρχισαν νὰ συρρέωσι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐκ τῶν πλησιοχώρων πόλεων.

Ἀμέσως ἀπεφασίσθη ὁ συνοικισμὸς πόλεως, τὸ ἔδαφος διηρέθη εἰς κλήρους, οὓς διενεμήθησαν πάντες οἱ παρόντες, πλήρες διοικητικὸν σύστημα ὀργανώθη, ἡ δὲ νεοσύστατος κοινότης ἔλαβε τὸ ὄνομα West Virginia City. Ἐν διαστήματι 48 ὡρῶν ἡ πόλις περιεῖχεν ὑπὲρ τοῦς 1,000 κατοίκους, καὶ 9 δημόσια καταστήματα ἦσαν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ.

Τὴν τρίτην ἡμέραν δύο λέσχαι ἦσαν ἀνοικταί, ἡριθμοῦντο δὲ καὶ οὐκ ὀλίγα ἐστιατόρια. Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐξεδίδετο τὸ πρῶτον φύλλον καθημερινῆς ἐφημερίδος φερούσης τίτλον ὁ «Ἀγγελοφόρος», 50 μεγάλαι οἰκίαι ἐκτίζοντο μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὰ δὲ οἰκόπεδα ἐπωλοῦντο μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Ἡ πόλις φαίνεται ὡς ὀριστικῶς ἰδρυθεῖσα.

ΛΛ Τεράστια χρημάτων ποσὰ δαπανῶνται εἰς ἀνέγερσιν καλλιτεχνικῶν κτιρίων ἐν ταῖς διαφόροις μεγαλοπόλεσι τῆς Εὐρώπης. Ἐν Παρισίοις μὲν κατηναλώθησαν εἰς τὸ μέγα θέατρον τῶν μελοδραμάτων 40,000,000 φράγκων, τοσαῦτα πάλιν εἰς τὸ νέον δημαρχεῖον καὶ 30,000,000 φρ. εἰς τὸ ταχυδρομεῖον. Ἐν Βικτωρίᾳ τῆς Αὐστρίας ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τοῦ νέου Μουσείου 100,000 λιρῶν· ἐν δὲ τῇ πλατείᾳ τῆς ἀγορᾶς ἐν Βρυξέλλαις 2,000,000 φρ. διὰ τὰ ἀνάκτορα, 4,000,000 διὰ τὸν στρατῶνα τοῦ ἱππικοῦ, 4,000,000 διὰ τὸ νομισματοκοπεῖον, 3,000,000 διὰ τὴν ἀκαδημίαν τῶν καλῶν τεχνῶν, 2,000,000 διὰ τὸ νέον Μουσεῖον Ἀμβέρσης, 40,000,000 διὰ τὰ δικαστήρια ἐν Βρυξέλλαις. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδαπα-

νήθησαν διὰ τὸ Κοινοβούλιον ἐν Βεστμίνστερ 3,500,000 λιρῶν ἤτοι 87,500,000 φράγκων, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον 550,000 λιρῶν, διὰ δὲ τὰ δικαστήρια 900,000. Οὐχ ἥττον δαπανηρὰ εἶναι τὰ ὅσον οὐπω τελειούμενα κύκλω τοῦ Πίγκ τῆς Βιέννης ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα· κατηναλώθησαν δηλονότι εἰς μὲν τὸ νέον πανεπιστήμιον 7,000,000 φιορ., εἰς τὸ βουλευτήριον 8,000,000, εἰς τὰ δικαστήρια 2,750,000, εἰς δὲ τὸ δημαρχεῖον 9,112,000.

ΛΛ Ἐὰν πιστεύσωμεν ἀνταπόκρισιν τινὰ ἀπευθυνθεῖσαν εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἱατρικὸν σύγγραμμα «Lancet» ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Fernandes de Bogota (ἐν Σαλβαδόρ), ὁ γηραιότερος κάτοικος τῆς γῆς εἶνε κάτοικός τις τῆς πόλεως ταύτης, ἔχων ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἐτῶν. Πρὸς πίστωσιν τούτου δεικνύεται δημόσιον τι ἔγγραφον τοῦ 1742 ἔτους φέρον τὴν ὑπογραφήν του. Ὁ διακοσάτης οὗτος ὀνομάζεται Μιχαὴλ Solis, αὐτὸς δ' ἀποδίδει τὴν μακροβιότητά του εἰς τὴν ἀκρὰν αὐτοῦ ἐγκράτειαν· ἐπὶ ἓνα ἡδὴ αἶωνα δὲν τρώγει παρὰ ἄπαξ μόνον τῆς ἡμέρας καὶ τότε μετρίως. Ἡ ἐπιδερμὶς αὐτοῦ εἶνε ὅλη ἐρρυτιδωμένη, ἀλλ' οὐχ ἥττον διατηρεῖ ἀκόμη ἀρκούσας δυνάμεις ὅπως ἀσχολεῖται εἰς τὴν κηπουρικὴν.

ΛΛ Αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν σέψιν τοῦ Τσάρου καὶ τῆς Τσαρίνας ἤρξαντο ἐν Πατρούπολει μετὰ πολλῆς δραστηριότητος. Ὁ θρόνος, ἐφ' οὗ ἀναβήσεται ὁ Τσάρος κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην εἶνε ἐξ ἐλέφαντος. Εἶνε δὲ αὐτὸς ἐκεῖνος, λέγει ἡ «Ἐφημερίς», ὁ θρόνος τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. Ἡ διάδοχος τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου Σοφία Παλαιολόγου εἶχε μετακομίσει αὐτὸν εἰς Μόσχαν καὶ πωλήσει εἰς τὸ ῥωσικὸν στέμμα. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰβάν ὁ θρόνος οὗτος εἶχεν ἐκτιμηθῇ ἀντὶ 2500 ῥουβλίων. Φέρει ἐπὶ τῶν νῶτων αὐτοῦ τὸν βυζαντινὸν ἀστὸν καὶ ἄλλα κοσμήματα μυθολογικά, ὡς τὸν Ὀρφέα, τὴν Εὐρύσημιν, τὴν Λήδαν, τὸν Κρόνον κλπ. Ὁ θρόνος τῆς αὐτοκρατορίας εἶνε ὁμοίως πολύτιμον δῶρον ἀρμενίων δωρηθὲν τῷ 1659. Φέρει ἐπ' αὐτοῦ 876 ἀδάμαντας καὶ 1223 σαφείρους!

ΛΛ Ἀμερικανὸς φυσιοδίφης, ὁ κ. Sincecum, ἀνεκάλυψεν ἐν Μεξικῷ νέον εἶδος μύρμηκος, λίαν περιέργου, τὸν γεωργὸν μύρμηκα. Τὸ ζῶντιον τοῦτο εἶνε ἐκ τῶν μεγαλειτέρων τοῦ εἶδους καὶ ἔχει τὸ χρῶμα φαῖον. Μὴ ἀρκούμενον εἰς τὴν περισύναν κόκκων δημητριακῶν, γινώσκει καὶ νὰ σπείρῃ αὐτοῦς, ὧν τοὺς καρποὺς ἔπειτα συγκομίζει καὶ μεταφέρει εἰς τὰς ἀποθήκας του, ὡς τις προνοητικὸς γεωργός. Τὸ πρᾶγμα ἀνακοινεῖ ὁ διάσημος Ἀγγλὸς φυσιοδίφης Darwin, ὥστε οὐδεμία ἐπιτρέπεται περὶ αὐτοῦ ἀμφιβολία. Ὅταν τὸ ἐντομὸν ἐκλέξῃ τὸν τόπον τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του, ἀνοίγει εἰς τὸ ἔδαφος ὁπήν, περὶ ἣν

κατασκευάζει κυκλοειδές περίχωμα ύψους 3 μέτρους 6 δακτύλων, ἔχον ὁμαλὴν ἐπικλινῶσιν ἐκ τῶν ἄκρων πρὸς τὸ κέντρον. Ἐν ἰδῇ φυόμενα φυτὰ ἄχρηστα, ὁ γεωργὸς μύρμηξ περιτρώγει τὰς ρίζας αὐτῶν καὶ τὰ ξηραίνει.

Μετ' οὐ πολὺ γίνεται ἡ πρώτη σπουδαία ἀπόπειρα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ὡς κινήτηριον δυνάμεως εἰς τὴν ποντοπλοΐαν.

Γάλλος ναυπηγὸς κατεσκεύασεν ἐπ' ἐσχάτων μικρὸν πλοῖον, πέντε καὶ ἡμίσεος μέτρων μῆκος ἔχον, οὐτινος ἡ ἑλίκη πρόκειται νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Τὸ πλοῖον θέλει μετενεχθῇ εἰς Βουλώνην, ἔνθα γενήσεται τὸ πείραμα, ὅπως ἐκείθεν διαπλεύσῃ τὴν Μάγχην μέχρι τῆς ἀντικρὺ ἀγγλικῆς παραλίας.

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἐν Λονδίῳ ἱατρικὸν συνέδριον ὁ ἱατρὸς Kart, συντάκτης τῆς ἱατρικῆς ἐφημερίδος «British medical Record», ἀνεκοίνωσε τινὰς λίαν ἐνδιαφερούσας παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως, ἣν δύναται νὰ ἀσκῇ ἡ ποίότης τοῦ γάλακτος εἰς τὴν διάδοσιν τῶν μεταδοτικῶν ἀσθενειῶν. Κατόπιν ἐπιδήμιας τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ἐπισκηψάσης εἰς μίαν τῶν ὑγιεινότερων συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου, πολλοὶ ἱατροὶ παρετήρησαν ὅτι αἱ προσβληθεῖσαι οἰκογένειαι ἡγούραζον πᾶσαι τὸ εἰς χρῆσιν αὐτῶν γάλα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γαλακτοπωλείου, διὸ ἐξήτησαν νὰ γείνη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Γενομένης ταύτης, συνετάχθη ἐκθεσις ἀθωοῦσα ἐντελῶς τὸ ἐνοχοποιηθὲν κατάστημα. Δευτέρα ἔρευνα ζητεῖται, ἀλλὰ καὶ ταύτης ἡ ἐκθεσις ἀθωωτική. Ἀλλὰ τις λυπηρὰ περίστασις ἐπελθοῦσα κατέδειξε τὸ βάσιμον τῶν ἐξ ἀρχῆς ληφθεῖσων ὑπονοιῶν. Ὅπως ἀποδείξῃ τὴν πεποίθησίν του περὶ τῆς ἀβλαβείας τοῦ γάλακτος ὁ εἰς τῶν ἐπιθεωρητῶν, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως, κατέπιε μέγα ποτήριον πλήρες ἐκ τοῦ ποτοῦ ἐκείνου. Δὲν παρήλθον τρεῖς ἡμέραι καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς ἀπέβησεν ἐκ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ἐμβριθεστέρᾳ δὲ ζήτησις διαταχθεῖσα κατόπιν τοῦ συμβάντος κατέδειξεν ὅτι τὸ φάρμακον, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο τὸ ὕδωρ πρὸς πλύσιν τῶν γαλακτοῦχων δοχείων, ἦτο μεμολυσμένον ἐξ ἀπορροφήσεως ὑγρασίας, προερχομένης διὰ μέσου πορώδους ἐδάφους ἐκ λάκκου ἀποχωρημάτων. Τὴν περίπτωσιν ταύτην λεπτομερέστατα ἐπραγματεύθη ὁ ἱατρὸς Murchison ἐν τῇ περὶ τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ μεγάλῳ αὐτοῦ ἐγχειριδίῳ. Ὁ δὲ προμνημονευθεὶς ἱατρὸς Kart ἠδυνήθη νὰ παρουσιάσῃ περιληπτικὴν ἀφήγησιν 71 ἐπιδημιῶν, καθ' ἃς τὸ γάλα φαίνεται ὡς τὸ μόνον μέσον τῆς μεταδόσεως τῆς νόσου.

Ἐκ τῶν 71 τούτων ἐπιδημιῶν 50 μὲν ἦσαν τυφοειδοῦς πυρετοῦ, 14 σκαρλατίνας καὶ 7 διφθερίτιδος. Ἐπελογίσθησαν δὲ ὅτι αἱ ἐκ τοῦ μολυσμοῦ τοῦ γάλακτος προελθοῦσαι περιπτώσεις ἦσαν διὰ μὲν τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν 3,500, διὰ

τὴν σκαρλατίναν 800, καὶ 700 διὰ τὴν διφθερίτιδα.

Ἐν τῇ τυφοειδεῖ πυρετῷ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ μολυσμα μετεδίδετο πάντοτε ἐκ τῆς ἀναμίξεως τοῦ γάλακτος μετὰ ὕδατος περιέχοντος οὐσίας κοινῶς ἐν καταστάσει ἀποσυνθέσεως. Εἰς δὲ τὴν σκαρλατίναν ἐξ ἐπικολλήσεως μορίων κόνεως ἀποσπωμένων ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ἀσθενοῦς. Τοῦτο δὲ ἐπιστῶθη διὰ παρατηρήσεων, ἐξ ὧν ἐγνώσθη ὅτι οἱ ἐν τοῖς ἐνοχοποιημένοις γαλακτοπωλείοις διαιτώμενοι ἐνοσήλευον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀσθενεῖς πάσχοντας ἐκ σκαρλατίνας.

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς ἐκδίδονται ἡμερησίαι μὲν ἐφημερίδες 962, ἐβδομαδιαῖα δὲ φύλλα 682· δις τῆς ἐβδομάδος ἐκδιδόμενα 44, τρίς τῆς ἐβδομάδος 39 καὶ 138 φύλλα τῆς Κυριακῆς.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Μίσα πρὸς καθαρισμόν μεταλλένων σκευῶν.

Ἵνα ἀποκαθαίρωμεν σκεύη ἐξ ἀργύρου, τρίβομεν ταῦτα διὰ λινοῦ ὑφάσματος ἢ καὶ βούρτζας μετὰ κόνεως ἐμπεριεχοῦσης

Τρύγα (κρεμόρι) . . .	64 μέρη
κηρίδα . . .	64 "
στυπτηρίαν . . .	32 "

Μικρότερα τὸν ὄγκον σκεύη γίνονται στιλπνότατα, ἐὰν βρασθῶσιν ἐπὶ τινι λεπτῇ ἐντὸς διαλύσεως παρασκευασθείσης ἐκ

κοινῷ μαγειρικῷ ἁλατος μερ.	30
τρυγὸς ἀγοράας . . .	30
στυπτηρίας . . .	30
καὶ ὕδατος κοινῷ . . .	1500

Τὰ δὲ ἐκ χρυσοῦ σκεύη ἀποκαθαίρονται προστριβόμενα διὰ τριχωτοῦ δέρματος λαγῶου μετὰ κόνεως τινὸς ἐρυθρᾶς, ἣτις φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ πωλεῖται ἐν τοῖς χρωματοπωλείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα colcothar ἢ rouge anglais.

Πρὸς καθαρισμόν δὲ τῶν ἐκ χαλκοῦ σκευῶν καταλληλότερον εἶνε τὸ ἐξῆς μίγμα·

ὀξυαλκοῦ ὀξέος μέρη . . .	30
τριπολίτιδος γῆς . . .	30
οἶνοπνεύματος " . . .	125
κρόκου ὡσοῦ " 1—2	
ἐλαίου ἐλαίων " . . .	15
ὕδατος " . . .	1500

δι' οὗ τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος σκεύη προστριβόμενα δι' ὑφάσματος ἐριούχου καθίστανται στιλπνότατα.

Τὰ δὲ ἐξ ὀρειχάλκου τέλος σκεύη (κοινῶς βρούτζινα) ἀποκαθαίρονται, ἀφοῦ πρότερον ἀφαιρῶσθαι τὸ ἐπ' αὐτῶν τυχὸν ἐνυπάρχον λίπος ἢ καὶ ἔλαιον διὰ πυκνῆς στακτῆς κονίας (ἀλυσίθας), προστριβόμενα διὰ μίγματος ἐκ 250 μερῶν ὕδατος, 64 μερῶν νιτρικοῦ ὀξέος καὶ 8 μερῶν θεικοῦ ἀργιλίου ἢ στυπτηρίας συνισταμένου.

*